

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

บทบาทปัญหาและอุปสรรคและแนวทางที่เหมาะสมในการส่งเสริมอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ
จากภาครัฐ: กรณีศึกษา บริษัทผลิตอาวุธภาคเอกชน

เสาวลักษณ์ บุญสม

26 ก.ย. 2560

372726 # 60044602

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

กลุ่มวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน

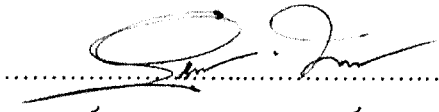
วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

เมษายน 2560

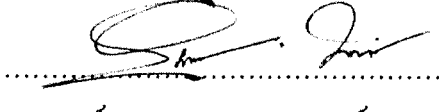
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

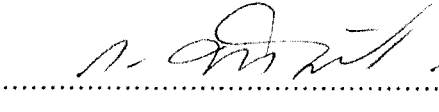
อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ได้พิจารณางานนิพนธ์
ของ เสาวลักษณ์ บุญสม ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

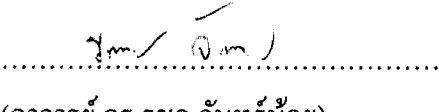
อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(อาจารย์ ดร.อุษณากร ทาวะรัมย์)

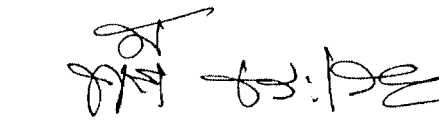
คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

.....ประธาน
(อาจารย์ ดร.อุษณากร ทาวะรัมย์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.กฤษฎา นันทเพชร)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.รชฎ จันทร์น้อย)

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจอนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนิชย์ ธารเสนา)

วันที่....10....เดือน.....เมษายน.....พ.ศ....2560.....

กิตติกรรมประกาศ

งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีด้วยความกรุณาจากท่านอาจารย์ ดร.อุษณกร ทาวะรัมย์ อาจารย์ที่ปรึกษาที่คอยดูแล ช่วยเหลือ เสียสละเวลาให้คำปรึกษาตรวจสอบเนื้อหาในการทำงานตลอดมาและคณะกรรมการสอบทุกท่านในการแนะนำตรวจแก้ไขให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินการวิจัยรวมทั้งเจ้าหน้าที่งานบริการการศึกษาทุกท่านผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของอาจารย์และเจ้าหน้าที่ทุกท่านเป็นอย่างยิ่งและขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณนาวาโทวิชชัย รอดโหม รองหัวหน้าแผนกทำลายวัตถุระเบิด กรมสรรพวุธ ทหารอากาศ และ นาวาตรีชนพล คล่องดี รองหัวหน้าแผนกควบคุมซ่อมบำรุง กองวิทยาการ กรมสรรพวุธ ทหารอากาศ ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการแก้ไขเครื่องมือที่นำไปใช้ใน งานวิจัยคุณภาพ ขอขอบพระคุณผู้ให้ข้อมูลสำคัญในบริษัทผลิตกระสุนภาคเอกชนที่กรุณาสละเวลาให้ ข้อมูลในการสัมภาษณ์ทำให้ผู้วิจัยสามารถจัดทำงานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อจรัส คุณแม่ประนอมรวมทั้งพี่ ป้า น้ำ อา ที่ให้ คำนิเทศและเล็งดูเอาใจใส่ข้าพเจ้ามาเป็นอย่างดี คอยอยู่เคียงข้างให้กำลังใจ ให้ความช่วยเหลือ ให้ความรัก ความเมตตา อบรมสั่งสอน และดูแลข้าพเจ้ามาตลอด และยังสนับสนุนทุนการศึกษาและ ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ จนสามารถทำให้ข้าพเจ้าได้สำเร็จการศึกษาครั้งนี้ ขอขอบพระคุณทุกท่านคะ

เสาวลักษณ์ บุญสม

58930046: กลุ่มวิชา: การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน; รป.ม. (การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน)

คำสำคัญ: บทบาท/ บริษัทผลิตกระสุนภาคเอกชน

เสาวลักษณ์ บุญสม: บทบาท ปัญหาและอุปสรรค และแนวทางที่เหมาะสมในการส่งเสริมอุตสาหกรรมป้องกันประเทศจากภาครัฐ: กรณีศึกษา บริษัทผลิตอาวุธภาคเอกชน (ROLES, PROBLEMS, OBSTACLES, AND APPROPRIATE PROMOTING GUIDELINES FOR COUNTRY DEFENCE INDUSTRY OF PUBLIC SECTORS: A CASE OF PRIVATE BULLET MANUFACTURING COMPANY) อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์: อุษณกร ทาวะรัมย์, รป.ด. 60 หน้า. ปี พ.ศ. 2560.

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการของบริษัทผลิตอาวุธกระสุนของภาคเอกชนรวมถึงแนวทางและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมในกิจการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยการศึกษาจากเอกสาร (Documentary study) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) คือ ตัวแทนจากฝ่ายบริหารของบริษัทผลิตอาวุธกระสุนภาคเอกชน ที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบายองค์กร มีอำนาจในการตัดสินใจภายในบริษัท รวมถึงรู้ขั้นตอนการดำเนินงานและปัญหาจากการดำเนินงานต่าง ๆ ภายในบริษัท จำนวน 4 คน โดยมีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยเริ่มต้นด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูล และการสัมภาษณ์ นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตรวจสอบความครบถ้วนถูกต้องของข้อมูลแบบสามเส้าและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content analysis) โดยให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ตรวจสอบและรับรองความถูกต้อง ผลการศึกษาพบว่า

บริษัทผลิตกระสุนภาคเอกชน มีบทบาทหลักคือ การผลิต และจำหน่ายกระสุนให้กับภาครัฐและภาคเอกชน อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงกลาโหม โดยกรมอุตสาหกรรมทหาร มีกฎหมาย ข้อบังคับที่ชัดเจน เนื่องจากมีการใช้วัตถุดิบในการผลิตจากต่างประเทศ และมีค่ามาตรฐานกลางที่ใช้อ้างอิงในการผลิตทำให้คุณภาพของกระสุนที่ภาคเอกชนผลิตในประเทศ มีคุณภาพใกล้เคียงกับต่างประเทศ ปัญหาและอุปสรรคที่พบ คือ เรื่องระยะเวลาและขั้นตอนในการขออนุญาตดำเนินการต่าง ๆ มีความยุ่งยาก ซับซ้อน และใช้เวลานาน ทำให้เกิดปัญหาในการบริหารที่ส่งผลกระทบต่อปฏิบัติงานและการวางแผนการดำเนินการต่าง ๆ บริษัทผลิตกระสุนภาคเอกชนได้มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คือ ต้องการให้ยกเว้นภาษีนำเข้าวัตถุดิบสำหรับผลิตกระสุนให้หน่วยงานราชการ เพื่อให้ราคากระสุนที่ผลิตในประเทศ มีราคาใกล้เคียงกับต่างประเทศ ปรับปรุงขั้นตอนและระยะเวลาในการขออนุญาตต่าง ๆ และอยากให้รัฐเข้ามารับทราบปัญหาที่แท้จริงของบริษัทผลิต

กระสุนภาคเอกชน และช่วยหาแนวทางการแก้ไขในระเบียบหรือข้อกำหนดบางตัว นอกจากนี้ บริษัทผลิตอาวุธภาคเอกชนยังไม่มีความกล้าที่ลงทุนหรือซื้อเครื่องจักรเพิ่ม รัฐบาลควรกำหนดนโยบายที่ชัดเจนต่อเนื่องและพิจารณาทบทวนแก้ไขกฎหมายระเบียบและข้อกำหนดต่าง ๆ ให้มีความคล่องตัวในการดำเนินงานเพื่อให้ภาคเอกชนเกิดความมั่นใจและเป็นการการันตีว่าภาครัฐจะอุดหนุนกระสุนภายในประเทศมากกว่าต่างประเทศ

58930046: MAJOR: PUBLIC AND PRIVATE MANAGEMENT, M.P.A.
(PUBLIC AND PRIVATE MANAGEMENT)

KEYWORDS: ROLES/ BULLET MANUFACTURING COMPANIES OF PRIVATE
SECTORS

SAOWALAK BOONSOM: ROLES, PROBLEMS, OBSTACLES, AND
APPROPRIATE PROMOTING GUIDELINES FOR COUNTRY DEFENCE INDUSTRY OF
PUBLIC SECTORS: A CASE OF PRIVATE BULLET MANUFACTURING COMPANY.
ADVISOR: AUSANAKORN TAVAROM, Ph.D. 60 P. 2017.

The purposes of this study were to examine the roles, problems, and obstacles in operating a bullet manufacturing company of a private sector, as well as suggesting guidelines for promoting country defense industry. This qualitative study was a documentary study, using an in-depth interview technique. The key informants, recruited by a purposive sampling technique, included 4 representatives with administrative roles who worked for a bullet manufacturing company of the private sector and played an important role in policy and decision making. Also, they understood and were aware of operating procedures and internal problems facing the company. The data were collected by using an interview technique. The collected data were then validated for their correctness by a triangulation technique and a content analysis. To achieve its trustworthiness, a member checking was also conducted. The results were as follows:

The major role of this bullet manufacturing company was to manufacture and sell bullets to public and private sectors under the supervision of Ministry of Defense. There are clearly written laws and regulations enforced by Defence Industry Department. This is due to the fact that there is a use of raw materials imported from foreign countries and standard production reference numbers, resulting in an equal level of quality of bullets produced by this company as compared to those manufactured in foreign countries. Regarding the problems and obstacles, it was shown that procedures for earning permissions were complicated and lengthy, resulting in problems pertaining to administration, operation, and planning. In addition, there were some additional suggestions made by this private company. They needed an exemption of import tax for raw materials needed for bullet manufacturing. This would make the bullet price comparable to those manufactured by foreign countries. There should be an improvement of steps, procedures,

and length for earning operating permissions. Furthermore, government should be informed and aware of actual problems facing this bullet manufacturing company and help to resolve the problems, particularly in terms of rules and regulations. Since the company is less likely to put more investment or purchase more machines, the government should have clear and continuous policies as well as revising some laws and regulations that facilitate the operation of the company. This would help to guarantee and assure the company of the government's support of domestically manufactured bullets rather than those produced by foreign countries.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ.....	ซ
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของงานวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
แนวคิดด้านบทบาท.....	8
แนวคิดด้านการบริหาร.....	14
แนวคิดอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ.....	17
นโยบายระดับต่าง ๆ กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง.....	19
ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับภาคเอกชน.....	25
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	27
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	28
รูปแบบของการวิจัย.....	28
ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ.....	29
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	29
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	30
ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล.....	30
การวิเคราะห์และการตรวจสอบข้อมูล.....	30

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย.....	32
ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์.....	32
ตอนที่ 2 บทบาทของบริษัทผลิตกระสุนภาคเอกชน.....	33
ตอนที่ 3 ชี้ความสามารถในการผลิต.....	38
ตอนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของบริษัทผลิตกระสุนภาคเอกชน ..	41
ตอนที่ 5 แนวทางและข้อเสนอแนะของบริษัทผลิตกระสุนภาคเอกชน.....	45
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	46
สรุปผลการวิจัย	46
อภิปรายผล	49
ข้อเสนอแนะ	51
บรรณานุกรม.....	54
ภาคผนวก.....	58
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	60

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้สัมภาษณ์	33

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 อัตราส่วนการจัดซื้ออาวุธกระสุนปืนจากต่างประเทศ การจัดซื้อภายในประเทศและ ที่กองทัพบกสามารถผลิตได้.....	2
2 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
3 การเปรียบเทียบต้นทุนของสินค้าในประเทศกับนำเข้าจากต่างประเทศ	37
4 ขั้นตอนการขออนุญาตขนย้าย	42
5 การขออนุญาตนำเข้ายุทธภัณฑ์.....	44

บทที่ 1

บทนำ

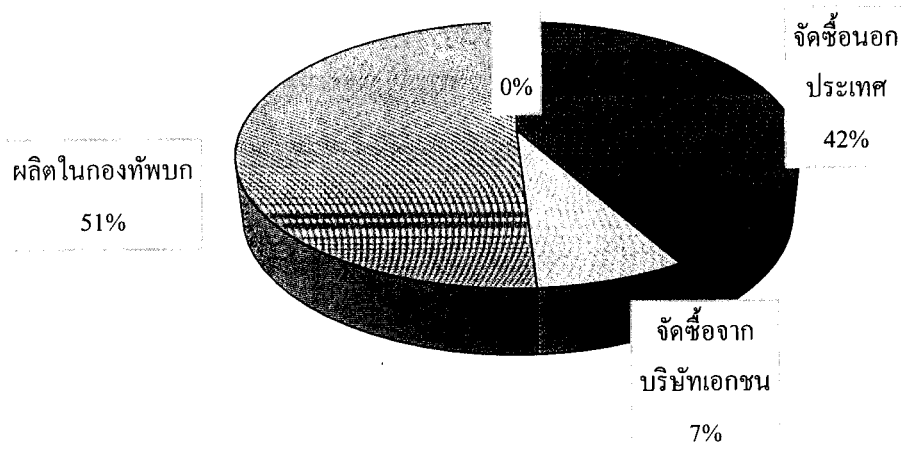
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันการค้าเสรี ซึ่งเอกราชอธิปไตยและผลประโยชน์ของชาตินั้น อุตสาหกรรมป้องกันประเทศนับว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างมาก เพราะอุตสาหกรรมที่เข้มแข็งจะสามารถสร้างหลักประกันในด้านความมั่นคงให้กับประเทศได้ อีกทั้งยังสามารถสร้างรายได้เข้าประเทศ ซึ่งจะส่งผลต่อเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศกำลังทางเศรษฐกิจและขีดความสามารถทางอุตสาหกรรมจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่มีความสัมพันธ์อย่างยิ่งกับกำลังอำนาจทางทหารดังนั้นประเทศที่มีความก้าวหน้าทางด้านอุตสาหกรรมย่อมมีศักยภาพสูงกว่าประเทศที่ล้าหลังและทำให้กำลังอำนาจทางทหารสูงตามไปด้วย เพราะฉะนั้นการมีอุตสาหกรรมที่สนับสนุนการทหารโดยตรงย่อมเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งของกำลังอำนาจทางทหารทั้งนี้เพราะการเข้าสู่สงครามหรือการปกป้องผลประโยชน์ของชาตินั้นจำเป็นต้องเตรียมการที่จะสร้างฐานการผลิตโดยใช้ทรัพยากรของประเทศในการผลิตยุทโธปกรณ์สนับสนุนการสู้รบหรือการเตรียมความพร้อมเพื่อทำให้เกิดศักยภาพและสนับสนุนการส่งกำลังบำรุงอย่างต่อเนื่องเพื่อนำไปสู่ชัยชนะในสงครามและการปกป้องผลประโยชน์ของชาติ (รักชาติ พันธุ์ชาติ, 2554)

ความเปลี่ยนแปลงในด้านเทคโนโลยีป้องกันประเทศของไทย ในอดีตเริ่มจากยุคสงครามเย็นประเทศไทยได้รับความช่วยเหลือด้านอาวุธยุทโธปกรณ์จากสหรัฐอเมริกาที่เป็นพันธมิตรสำคัญ ทำให้กองทัพไทยมีความทันสมัย พร้อมรับมือกับภัยคุกคามต่าง ๆ ได้ด้วยการใช้งบประมาณไม่มากนัก แต่เมื่อสถานการณ์การเมืองบนโลกเปลี่ยนแปลงไป ความช่วยเหลือที่เคยมีจำนวนมากก็ลดน้อยลงตามลำดับ แต่ความจำเป็นในการเตรียมความพร้อมให้กับกองทัพของประเทศยังคงมีอยู่ในส่วนของอุตสาหกรรมป้องกันประเทศภาคเอกชนของไทยนั้น ควบคุมโดยศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร กระทรวงกลาโหม แม้ที่ผ่านมาจะมีการวิจัย การผลิตผลิตภัณฑ์และยุทโธปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อใช้ในกิจการของกองทัพบ้างอยู่ แต่ก็ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของกองทัพ ทำให้ยังคงต้องจัดซื้อจากต่างประเทศ ด้วยงบประมาณที่สูงมาก ส่วนเรื่องของมาตรฐานการผลิตและคุณภาพของยุทธภัณฑ์ที่ผลิตขึ้นภายในประเทศบางอย่างก็ไม่ได้เป็นรองเมื่อเทียบกับของที่ผลิตจากต่างประเทศ (เอ็มบีเอ แมกกาซีน, 2558) เพราะคุณลักษณะเฉพาะของยุทธภัณฑ์บางอย่างที่ใช้ในราชการมีข้อกำหนดตามมาตรฐานสากลเป็นหลักอ้างอิงอยู่แล้ว

อย่างไรก็ตามบทบาทของภาคเอกชนในอุตสาหกรรมป้องกันประเทศในประเทศไทยได้มีการวิจัยและพัฒนาอย่างต่อเนื่องอีกทั้งยังนำเทคโนโลยี เครื่องจักรที่ทันสมัยและได้มาตรฐานมาใช้ในการผลิต เพื่อให้อาวุธยุทโธปกรณ์ที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานตอบสนองต่อความต้องการของกองทัพในปัจจุบันมีบริษัทผลิตอาวุธเอกชนหลายแห่งมีขีดความสามารถพร้อมที่จะผลิตอาวุธยุทโธปกรณ์ต่าง ๆ ส่งให้กองทัพได้โดยทันที (กรมการอุตสาหกรรมทหาร, 2559)

ปัจจุบันรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมเห็นถึงความสำคัญของภาคเอกชนในกิจการอุตสาหกรรมประเทศ จึงมีนโยบายที่จะส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศแบบบูรณาการทั้งระบบ โดยกำหนดเป็นแผนแม่บทอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ มีกรอบระยะเวลาในการดำเนินงาน 6 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2558-2563 จึงเห็นได้ว่า รัฐบาลวางแนวทางการเปลี่ยนผ่านกิจการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศจากรัฐสู่เอกชน เพื่อเป็นการเพิ่ม โอกาสการประกอบกิจการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของภาคเอกชน แต่อย่างไรก็ตามอัตราส่วนของการนำเข้ายุทโธปกรณ์กับการจัดซื้อภายในประเทศ ยังมีสัดส่วนที่แตกต่างกันอย่างมาก

ภาพที่ 1 อัตราส่วนการจัดซื้ออาวุธกระสุนปืนจากต่างประเทศ การจัดซื้อภายในประเทศ และที่กองทัพบกสามารถผลิตได้

ในปี พ.ศ. 2559 กรมสรรพาวุธทหารบก กรมสรรพาวุธทหารเรือ กรมสรรพาวุธทหารอากาศ กองสรรพาวุธตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานราชการอื่น ๆ มีความต้องการจัดหากระสุนปืนเล็กประมาณ 50-55 ล้านนัด/ปี แบ่งเป็นจัดซื้อนอกประเทศ ประมาณ 23 ล้านนัด ภายในประเทศ 3-4 ล้านนัด นอกจากนั้นเป็นการผลิตใช้เองในกองทัพบก ประมาณ 28 ล้านนัด (กรมสรรพาวุธทหารบก, 2559) จะเห็นได้ว่าอัตราส่วน

การนำเข้ายุทธโปกรณ์กับการจัดซื้อภายในประเทศ ยังมีสัดส่วนที่แตกต่างกันอย่างมาก

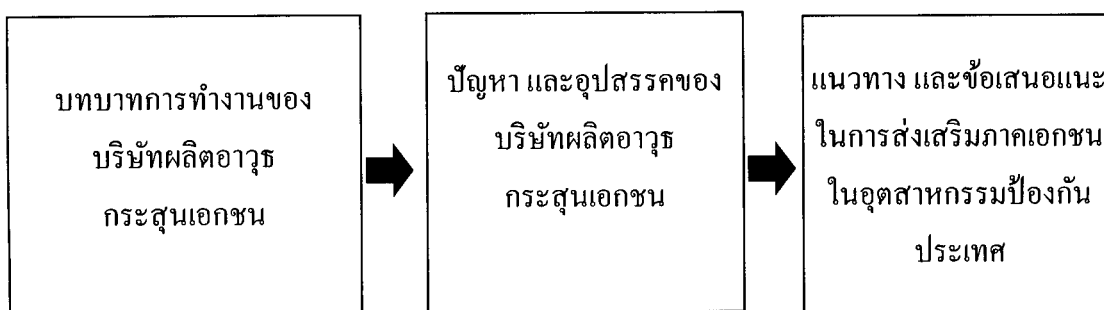
จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า ภาครัฐทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการพยายามส่งเสริมและผลักดันให้ภาคเอกชนเข้ามามีบทบาทในการเป็นฐานการผลิตในด้านกิจการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ แต่อัตราส่วนการนำเข้ายุทธโปกรณ์กับการจัดซื้อภายในประเทศยังมีความแตกต่างกันอย่างมาก ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจและต้องการทราบถึงสาเหตุ ตลอดจนอุปสรรคต่าง ๆ ที่ทำให้ภาคเอกชนยังไม่สามารถที่จะเป็นฐานการผลิตให้กับกิจการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศได้อย่างเต็มที่รวมทั้งเสนอแนวทางในการส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามาเป็นฐานการผลิตให้กับกิจการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศได้อย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของภาคเอกชนด้านกิจการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ ในบริษัทผลิตอาวุธกระสุนของภาคเอกชน
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินการผลิตอาวุธกระสุนของภาคเอกชนในกิจการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ
3. เพื่อศึกษาแนวทางและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมบริษัทผลิตอาวุธกระสุนของภาคเอกชนในกิจการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาบทบาท ปัญหา และอุปสรรคของการดำเนินการผลิตอาวุธของภาคเอกชนในกิจการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ โดยใช้แนวคิดด้านบทบาทของ Nadel (1988 อ้างถึงใน พิทยา เพชรรัชย์, 2541, หน้า 14) กล่าวว่า ส่วนประกอบที่ส่งผลต่อบทบาทมี 3 ลักษณะ คือ 1) บทบาทสำคัญ และขาดไม่ได้ 2) บทบาทตามนโยบาย กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง 3) บทบาทส่งเสริม (แม้จะขาดหายไปก็ไม่ทำให้บทบาทที่ต้องการแสดงผิดไป) พร้อมทั้งศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาอุปสรรค ของโรงงานผลิตกระสุนภาคเอกชน พร้อมทั้งศึกษาปัญหา และอุปสรรคตามแนวความคิดการบริหารของวิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2553) 4 ด้าน ได้แก่ 1) คน (Man) 2) เงิน (Money) 3) วัสดุหรือวัตถุดิบ (Material) 4) การบริหารงาน (Management) เพื่อนำเสนอเป็นแนวทางในการส่งเสริมบริษัทผลิตอาวุธกระสุนของภาคเอกชนให้เป็นฐานการผลิตให้กับกิจการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ จะทำให้สามารถพิจารณาหาแนวทางแก้ไขในการส่งเสริมสนับสนุนให้ภาคเอกชนเป็นฐานการผลิตในกิจการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศเพิ่มมากขึ้น ดังนี้

1. ชัดจำกัด บทบาท ปัญหาและอุปสรรคตลอดจนปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการเข้าร่วมกิจการของรัฐ
2. แนวทางที่เหมาะสมในการส่งเสริมให้ภาคเอกชนเป็นฐานการผลิตกิจการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศเพื่อใช้ในประเทศและขยายผลไปสู่การแข่งขันเชิงพาณิชย์และการส่งออกในอนาคต

ขอบเขตของการวิจัย

1. ด้านเนื้อหา
การศึกษาครั้งนี้ ทำการศึกษาบทบาทการทำงานของ Nadel (1988 อ้างถึงใน พิทยาเพชรรัช, 2541, หน้า 14) ใน 3 ลักษณะ ได้แก่ 1) บทบาทสำคัญ และขาดไม่ได้ 2) บทบาทตามนโยบาย กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง 3) บทบาทส่งเสริม (แม้จะขาดหายไปก็ไม่ทำให้บทบาทที่ต้องการแสดงผิดไป) พร้อมทั้งศึกษาปัญหา และอุปสรรคตามแนวความคิดของวิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2553) 4 ด้าน ได้แก่ 1) คน (Man) 2) เงิน (Money) 3) วัสดุหรือวัตถุดิบ (Material) 4) การบริหารงาน (Management) จากนั้นจึงทำการศึกษานโยบายและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมภาคเอกชนในอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ
2. ด้านผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ตัวแทนจากฝ่ายบริหารของบริษัทผลิตอาวูธกระสุนปืนภาคเอกชน ซึ่งจะมีบทบาทสำคัญในการบริหาร การกำหนดนโยบายองค์กร การตัดสินใจต่าง ๆ และรู้ขั้นตอนการดำเนินงาน รวมถึงปัญหาจากการดำเนินงานต่าง ๆ ภายในบริษัท

3. ด้านพื้นที่

บริษัทของภาคเอกชนที่ผลิตกระสุนปืน ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติโรงงานผลิตอาวุธของเอกชน พ.ศ. 2550 ที่ยังดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยใช้ข้อมูลจากหนังสือขออนุญาตให้ผู้ประกอบการขนย้ายกระสุนปืนและวัสดุที่ใช้ในการผลิตซึ่งออกโดยคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ในช่วงระยะเวลา 2 ปี พบว่ามีเพียง 3 บริษัท คือ

- 3.1 บริษัท ไทยอามส์ จำกัด
- 3.2 บริษัท บูลเล็ทมาสเตอร์ จำกัด
- 3.3 บริษัท เนแรคอาร์มส์อินดัสทรี จำกัด

4. ด้านเวลา

การศึกษาครั้งนี้จะดำเนินการวิจัย ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2559 ถึง เดือนพฤษภาคม 2560

นิยามศัพท์เฉพาะ

บทบาท หมายถึง แบบแผน การกระทำต่าง ๆ ที่สังคมคาดหวัง หรือกำหนดให้ หากไม่ปฏิบัติตามบทบาทที่สังคมกำหนด ก็จะไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม กล่าวคือ บริษัทผลิตอาวุธกระสุนปืนมีหน้าที่ผลิตอาวุธกระสุนภายใต้ที่กฎหมายกำหนด

บทบาทสำคัญ หมายถึง บทบาทที่บริษัทผลิตกระสุนต้องทำ หากไม่ทำจะทำให้บทบาทการผลิตกระสุนปืนไม่มี เช่น บริษัทผลิตอาวุธกระสุนปืนมีหน้าที่ต้องผลิต และจำหน่ายอาวุธกระสุนปืน ดังนั้นบทบาทที่สำคัญ คือ ผลิต และจำหน่ายอาวุธกระสุนปืน

บทบาทส่งเสริม หมายถึง บทบาทที่แม้จะขาดหายไปหรือไม่ได้แสดงบทบาทนั้น ก็ไม่ทำให้บทบาทสำคัญหายไป เช่น บริษัทผลิตอาวุธกระสุนปืน มีหน้าที่หลักคือ ผลิต และจำหน่ายอาวุธกระสุนปืน แต่บริษัทสามารถผลิตอาวุธชนิดอื่นนอกเหนือจากกระสุนปืน ได้ตามพระราชบัญญัติโรงงานผลิตอาวุธของเอกชน พ.ศ. 2550

บทบาทตามนโยบาย กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง หมายถึง บทบาทที่บริษัท/โรงงานผลิตอาวุธกระสุนปืนต้องปฏิบัติตามกฎหมาย นโยบาย ข้อบังคับ

คน (Man) หมายถึง บุคลากรของบริษัทผลิตกระสุนปืนภาคเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในด้านการบริหาร และการผลิตกระสุนปืน

เงิน (Money) หมายถึง เงินทุน เงินหมุนเวียน เงินค่าใช้จ่าย หรือเงินรายรับ รายจ่ายต่าง ๆ ของบริษัทผลิตกระสุนปืนภาคเอกชน

วัสดุหรือวัตถุดิบ (Material) หมายถึง เครื่องจักรและวัสดุที่ใช้ในการผลิตอาวุธกระสุนปืน เช่น ปลอกกระสุน หัวกระสุน ดินปืน เป็นต้น ของบริษัทผลิตกระสุนปืนภาคเอกชน

การบริหารงาน (Management) หมายถึง การวางแผน การควบคุมดูแลการตัดสินใจ รวมถึงการประชาสัมพันธ์ของบริษัทผลิตกระสุนปืนภาคเอกชน

บริษัทผลิตอาวุธกระสุนภาคเอกชน หมายถึง บริษัท/ โรงงานผลิตกระสุนปืนที่ผ่านการขออนุญาตตั้งโรงงานที่กระทรวงอุตสาหกรรม (อุตสาหกรรมจังหวัดในแต่ละพื้นที่) และได้รับอนุญาตจากกรมอุตสาหกรรมทหาร จึงสามารถตั้งโรงงานได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย ตามพระราชบัญญัติโรงงานผลิตอาวุธของเอกชน พ.ศ. 2550 มีหน้าที่ผลิตอาวุธกระสุนปืนสำหรับราชการทหารและตำรวจเป็นหลัก

ขีดความสามารถในการผลิต หมายถึง ส่วนประกอบต่าง ๆ ขนาดของกระสุนที่บริษัทสามารถผลิตได้ในปัจจุบัน

แผนการผลิตในอนาคต หมายถึง บริษัทมีการวางแผนที่จะซื้อเครื่องจักรที่ใช้ในการผลิตเพิ่มในอนาคต เพื่อให้บริษัทสามารถผลิตส่วนต่าง ๆ ได้เอง

คุณภาพของกระสุน หมายถึง คุณสมบัติ รูปร่างลักษณะ และความเหมาะสมในการใช้งานของกระสุนปืน เช่น ความเร็วของกระสุนมีความคงที่ ขนาดและมิติได้ตามมาตรฐานที่กำหนด ความแม่นยำ ความปลอดภัยในการใช้กระสุนไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้ใช้ เป็นต้น

อุตสาหกรรมป้องกันประเทศ (Defence industries) หมายถึง การอุตสาหกรรมเพื่อผลิตยุทธโศปกรณ์เพื่อการป้องกันประเทศเป็นผลิตภัณฑ์ที่สามารถให้ทหารใช้ในการป้องกันประเทศ ได้แก่ อาวุธ/ กระสุน วัตถุระเบิดยานพาหนะเครื่องใช้ประจำตัวยารักษาโรคคั้งนั้นอุตสาหกรรมใด ๆ ที่สามารถผลิตผลิตภัณฑ์ที่ทหารนำไปใช้ต่อสู้ป้องกันประเทศถือว่าเป็นอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาบทบาท ปัญหาและอุปสรรค และแนวทางที่เหมาะสมในการส่งเสริมอุตสาหกรรมป้องกันประเทศจากภาครัฐ: กรณีศึกษา บริษัทผลิตอาวุธภาคเอกชน เพื่อให้เข้าใจถึงบทบาทความร่วมมือของภาคเอกชนในการดำเนินการผลิตผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมป้องกันประเทศให้กับภาครัฐ ได้อย่างยั่งยืนทั้งที่มีกฎหมายระเบียบคำสั่งต่าง ๆ รองรับพร้อมให้การส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมกับภาครัฐอย่างจริงจังดังนั้นก็มีความจำเป็นต้องทำความเข้าใจและทบทวนกรอบแนวความคิดในระดับนโยบายแผนการปรับปรุง โครงสร้างกองทัพไทยและพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับกิจการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศตลอดจนนำผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์ร่วมด้วยดังนี้

1. แนวคิดด้านบทบาท
 - 1.1 ความหมายของบทบาท
 - 1.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวกับบทบาท
 - 1.3 ประเภทของบทบาท
2. แนวคิดด้านการบริหาร
 - 2.1 ความหมายของการบริหาร
3. แนวคิดอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ
 - 3.1 ความหมายอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ
 - 3.2 บทบาทของงานกิจการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของกระทรวงกลาโหม
4. นโยบายระดับต่าง ๆ กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551
 - 4.2 แผนแม่บทอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ พ.ศ. 2558-2563
 - 4.3 พระราชบัญญัติโรงงานผลิตอาวุธของเอกชน พ.ศ. 2550
 - 4.4 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535
 - 4.5 นโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
5. ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับภาคเอกชน
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดด้านบทบาท

ความหมายของบทบาท

คำว่า บทบาท (Role) พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2542 ได้ให้ความหมายไว้ว่า เป็นการกระทำหน้าที่ที่กำหนดไว้ เช่น บทบาทของพ่อแม่ บทบาทของครู ฌรงค์ เสียงประชา (2541) ได้กล่าวว่า บทบาท คือ พฤติกรรมที่ปฏิบัติตามสถานภาพ บทบาทเป็นพฤติกรรมที่สังคมกำหนดและ คาดหมายให้บุคคลต้องกระทำตามหน้าที่

ประเสริฐ เข้มกลิ่นฟูง และคณะ (2544) ได้ให้ความหมายว่า บทบาท คือ พฤติกรรมที่คาดหวังสำหรับผู้ที่อยู่ในสถานภาพต่าง ๆ ว่าจะต้องปฏิบัติอย่างไร เป็นบทบาทที่คาดหวังโดยกลุ่มคนหรือสังคมเพื่อทำให้คู่สัมพันธ์มีการกระทำระหว่างกันทางสังคมได้ รวมทั้งสามารถคาดการณ์พฤติกรรมที่จะเกิดขึ้นได้

ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร (2545) กล่าวว่า บทบาท คือ การกระทำหรือพฤติกรรมของสมาชิกในกลุ่มที่อยู่ในสถานภาพนั้น ๆ ดังนั้นบทบาทจึงเป็นการกระทำหรือพฤติกรรมตามตำแหน่งหรือสถานภาพซึ่งเป็นไปตามความคาดหวังของสังคมหรือตามลักษณะของการรับรู้บทบาทเป็นผลรวมของการแสดงออกตามสิทธิและหน้าที่

สนธยา พลศรี (2545) ให้ความหมายว่า บทบาทหมายถึง หน้าที่ของบุคคลตามสถานภาพหรือตำแหน่งฐานะที่ตนดำรงอยู่ บทบาทจึงเป็นกลไกอย่างหนึ่งของสังคมที่ทำให้คนที่อยู่ร่วมกันสามารถสร้างระบบความสัมพันธ์ต่อกัน ได้อย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย

ณัฐพร ชินบุตร (2547) ให้ความหมายของ บทบาท หมายถึง การกระทำหรือพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกมาตามตำแหน่งหน้าที่ทางสังคม ที่ตนดำรงอยู่ในขณะนั้น ซึ่งจะต้องขึ้นอยู่กับสิทธิและหน้าที่ของตำแหน่ง และยังคงเป็นไปตามความคาดหวังของตนเองและผู้อื่นที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันด้วย ซึ่งสอดคล้องกับปรีชา สุวังบุตร (2547) ที่ให้ความหมายของ บทบาท หมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมาตามสถานภาพ หรือตำแหน่ง หรือสิทธิหน้าที่หรือบรรทัดฐานทางสังคมที่มีความคาดหวังต่อการกระทำของบุคคลกลุ่มคนและสังคม เพื่อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันในสังคมนั้น

นิตย์ ประจงแต่ง (2548) ให้ความหมายของบทบาท หมายถึง ลักษณะของพฤติกรรมที่แสดงออกตามตำแหน่งที่บุคคลนั้นได้รับการแสดงออกนั้นย่อมผูกพันกับความคิดของผู้ดำรงตำแหน่งเองและตามความคาดหวังของผู้อื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับตำแหน่งนั้น

สำเร็จ กล้าหาญ (2549) ให้ความหมายของ บทบาท หมายถึง แนวทางของการแสดงออกหรือปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในตำแหน่งทางสังคม ทางหน้าที่การงานตามสภาพแวดล้อมของแต่ละบุคคลที่เป็นอยู่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากการศึกษาสรุปได้ว่า บทบาท หมายถึง อำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบและการกระทำ หรือพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกมาตามตำแหน่งหน้าที่ทางสังคม ตามปกติเมื่อบุคคล มีสถานภาพใดย่อมแสดงบทบาทให้สอดคล้องกับที่สังคมคาดหวัง บทบาทเป็นพฤติกรรมของบุคคล ดังนั้นบุคคลควรเข้าใจในบทบาทของตนเป็นอย่างดี โดยบทบาทที่เป็นภาระหน้าที่หรือรูปแบบของ พฤติกรรมที่บุคคลต้องกระทำเมื่อดำรงสถานภาพใดสถานภาพหนึ่ง หรือตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง ซึ่งการกระทำหรือรูปแบบพฤติกรรมดังกล่าวเป็นผลมาจากความหวังของบุคคลอื่น ๆ ในสังคม ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับตำแหน่งนั้น รวมทั้งความคิดเห็นของผู้ดำรงตำแหน่ง หรือเป็นการปฏิบัติตาม หน้าที่และสิทธิของตนตามสถานภาพในสังคม

ทฤษฎีที่เกี่ยวกับบทบาท

สำหรับทฤษฎีที่เกี่ยวกับบทบาทได้มีนักสังคมวิทยา นักจิตวิทยาและผู้รู้ได้อธิบายถึง ทฤษฎีที่เกี่ยวกับบทบาทไว้ในหลายลักษณะ ดังนี้

Linton (1936 อ้างถึงใน ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร, 2545) กล่าวว่า ตำแหน่งหรือ สถานภาพ เป็นตัวกำหนดบทบาท สถานภาพเป็นนามธรรม หมายถึง ฐานะหรือตำแหน่ง ดังนั้นเมื่อกำหนด ตำแหน่งใดขึ้นก็จำเป็นจะต้องมีบทบาทหรือภาระหน้าที่กำกับตำแหน่งนั้น ไว้เสมอ ผู้ที่มีตำแหน่ง จะปฏิบัติหน้าที่ได้สมบทบาทหรือไม่ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลาย ๆ

ทฤษฎีบทบาทของกู๊ด (Good's role theory) (Good, 1993 อ้างถึงใน พิทยา เพชรรักษ์, 2541) กล่าวว่า บทบาท คือ แบบแผนของพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ของแต่ละบุคคลและ บทบาทดังกล่าวควรเป็นไปตามข้อตกลงที่มีต่อสังคมนั้น ๆ

Allport (1975 อ้างถึงใน สุภา สกุลงเงิน, 2545) ได้ให้แนวคิดอันเกี่ยวกับของบทบาท ดังนี้ การแสดงบทบาทของบุคคลขึ้นอยู่กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อไปนี้

1. บทบาทที่สังคมคาดหวัง (Role expectation) หมายถึง บทบาทที่สังคมคาดหวังให้ บุคคลปฏิบัติตามความคาดหวังที่กำหนดโดยสังคมและสถานภาพที่บุคคลนั้นครองอยู่
2. การรับรู้บทบาท (Role conception) หมายถึง การที่บุคคลรับรู้ในบทบาทของตนเอง ว่าควรจะมีบทบาทอย่างไร และสามารถจะมองเห็นบทบาทของตนเองได้ตามการ ซึ่งเกี่ยวข้องกับ สัมพันธ์กับความต้องการของบุคคลนั่นเอง โดยที่การรับรู้ในบทบาทและความต้องการของบุคคล ก็ขึ้นอยู่กับลักษณะฐานส่วนบุคคล ตลอดจนเป้าหมายในชีวิตและค่านิยมของบุคคลที่สวมบทบาท นั้น
3. การยอมรับบทบาทของบุคคล (Role acceptance) จะเกิดขึ้นเมื่อความสอดคล้อง ของบทบาทตามความคาดหวังของสังคมและบทบาทที่ตนรับอยู่ การได้ยอมรับบทบาทเป็นเรื่อง เกี่ยวกับความเข้าใจในบทบาทและการสื่อสารระหว่างสังคมและบุคคลนั้น ทั้งนี้เพราะบุคคลจะไม่

ไดยินดียอมรับบทบาทเสมอไป แม้ว่าจะได้รับการคัดเลือหรือถูกแรงผลักดันจากสังคมให้รับตำแหน่งและมีบทบาทหน้าที่ที่ปฏิบัติตาม เพราะหากบทบาทที่ได้รับนั้นทำให้ได้รับผลเสียหายหรือเสียประโยชน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าขัดแย้งกับความต้องการ หรือค่านิยมของบุคคลนั้น ผู้ครองตำแหน่งอยู่กลับพยายามหลีกเลี่ยงบทบาทนั้น ไม่ยอมรับบทบาทนั้น ๆ

4. การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของบุคคล (Role performance) เป็นบทบาทของเจ้าของสถานภาพที่แสดงออกจริง (Actual role) ซึ่งอาจเป็นการแสดงบทบาทตามที่สังคมคาดหวังหรือเป็นการแสดงบทบาทตามการรับรู้และตามความคาดหวังของตนเอง การที่บุคคลใดจะปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ได้ดีเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับระดับการยอมรับบทบาทนั้น ๆ ของบุคคลที่ได้ครองตำแหน่งนั้นอยู่เนื่องจากความสอดคล้องกับบทบาทตามความคาดหวังของสังคมและการรับรู้บทบาทของตนเอง

Getzels and Guba (1968 อ้างถึงใน ทองอินทร์ วงศ์โสธร, 2544) ได้กล่าวเกี่ยวกับบทบาทไว้ว่า ในระบบสังคมหนึ่ง ๆ จะ ประกอบด้วย 2 ด้าน คือ

1. ด้านสถาบันมิติ (Nomothetic dimension)

1.1 สถาบัน (Institution) ได้แก่ หน่วยงานหรือองค์การ ซึ่งจะเป็น กรมกองโรงเรียน โรงพยาบาล บริษัท ร้านค้า หรือโรงงานต่าง ๆ ที่มีวัฒนธรรมของหน่วยงานหรือองค์การนั้น ครอบคลุมอยู่

1.2 บทบาทตามหน้าที่ที่สถาบันจะกำหนดบทบาท หน้าที่ และตำแหน่งต่าง ๆ ให้บุคคลปฏิบัติมีกฎและหลักการอย่างเป็นทางการ และมีธรรมเนียมการปฏิบัติที่มีอิทธิพลต่อบทบาทอยู่

1.3 ความคาดหวังของสถาบันหรือบุคคลภายนอก (Expectations) เป็นความคาดหวังที่สถาบันหรือบุคคลภายนอกคาดว่าสถาบันจะทำงานให้บรรลุเป้าหมาย

2. ด้านบุคลามิติ (Idiographic dimension)

2.1 บุคลากรแต่ละคน (Individual) ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในสถาบันนั้น ๆ เป็นบุคคลในระดับต่าง

2.2 บุคลิกภาพ (Personality) หมายถึง ความรู้ ความถนัด ความสามารถเจตคติ อารมณ์ และแนวคิด ซึ่งบุคคลที่เข้ามาทำงานในสถาบันนั้นจะมีความแตกต่างปะปนกันอยู่และมีธรรมเนียมของแต่ละบุคคลเป็นอิทธิพลครอบงำอยู่

3. ความต้องการส่วนตัว (Need dispositions) หมายถึง บุคคลที่มาทำงานสถาบันมีความต้องการที่แตกต่างกันไป บางคนทำงานเพราะต้องการเงินเลี้ยงชีพ บางคนทำงานเพราะความรัก บางคนต้องการเกียรติยศชื่อเสียง ความก้าวหน้า เป็นต้น

Nadel (1988 อ้างถึงใน ศักดิ์ไทย สุรกิจบรร, 2545) กล่าวว่า บทบาท คือ ส่วนประกอบที่ส่งผลต่อพฤติกรรม 3 ลักษณะ คือ

1. ส่วนประกอบที่ส่งเสริมบทบาท ได้แก่ บทบาทที่แม้จะขาดหายไป หรือไม่ได้แสดง บทบาทนี้ก็ไม่ทำให้บทบาทที่ต้องการแสดงผิดไป เช่น ครูต้องพูดเก่งหรือมีอารมณ์ขัน
2. ส่วนประกอบที่มีผลสำคัญต่อบทบาทและขาดไม่ได้ ได้แก่ ส่วนของบทบาทที่สำคัญ ถ้าขาดส่วนนี้แล้วจะทำให้บทบาทของตำแหน่งผิดไป เช่น เป็นครูต้องสอนหนังสือเป็นแพทย์ต้องรักษาคนไข้ เป็นตำรวจต้องจับผู้ร้าย
3. ส่วนประกอบที่เป็นไปตามกฎหมาย และข้อบังคับที่ปรากฏอยู่อย่างชัดเจน เช่น ครูต้องเป็นสมาชิกคุรุสภา เป็นต้น

ถ้ากำหนดให้ P คือ บทบาท

a คือ ส่วนประกอบที่ส่งเสริมบทบาท

b คือ ส่วนประกอบที่มีความสำคัญต่อบทบาทและขาดไม่ได้

c คือ ส่วนประกอบที่เป็นไปตามกฎหมาย

ดังนั้น จึงเขียนเป็นสมการบทบาทได้ว่า $P = a + b + c + \dots + n$ จากสมการอธิบายได้ว่า บทบาทต้องประกอบด้วยส่วนประกอบหลาย ๆ ส่วนอย่างน้อย 3 ส่วนขึ้นไป จนถึง n ส่วน

จากแนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับบทบาท สรุปได้ว่าสถานภาพจะกำหนดว่าบุคคลนั้นๆมีหน้าที่ต้องปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างไร ส่วนบทบาทเป็นการปฏิบัติตามหน้าที่ที่สังคมได้กำหนดไว้ในแต่ละสถานภาพ และเพื่อให้บุคคลได้ปฏิบัติตามหน้าที่ได้อย่างมีคุณภาพ บทบาทจึงต้องมี ส่วนประกอบ 3 ลักษณะ คือ

1. ส่วนประกอบที่เป็นไปตามกฎหมาย
2. ส่วนประกอบที่ส่งเสริมบทบาท
3. ส่วนประกอบที่มีผลสำคัญต่อบทบาท และจะขาดไม่ได้

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาบทบาทของบริษัทผลิตอาวุธภาคเอกชน โดยใช้แนวคิดของ Nadel (1988 อ้างถึงใน ศักดิ์ไทย สุรกิจบรร, 2545) ที่กล่าวถึงปัจจัยที่เป็นส่วนประกอบที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของบทบาท 3 ลักษณะคือ

1. ส่วนประกอบที่ส่งเสริมบทบาท ได้แก่ บทบาทที่แม้จะขาดหายไป หรือไม่ได้แสดง บทบาทนี้ก็ไม่ทำให้บทบาทที่ต้องการแสดงผิดไป
2. ส่วนประกอบที่มีผลสำคัญต่อบทบาทและขาดไม่ได้ ได้แก่ ส่วนของบทบาทที่สำคัญ ถ้าขาดส่วนนี้แล้วจะทำให้บทบาทของตำแหน่งผิดไป เช่น บริษัทผลิตกระสุนภาคเอกชนต้องผลิตกระสุนปืนขนาดต่าง ๆ

3. ส่วนประกอบที่เป็นไปตามกฎหมาย และข้อบังคับที่ปรากฏอย่างชัดเจนเช่น บริษัทผลิตอาวุธต้องได้รับอนุญาตการเปิดบริษัทตามพระราชบัญญัติโรงงานผลิตอาวุธของเอกชน พ.ศ. 2550

ประเภทของบทบาท

ในการศึกษาประเภทของบทบาท ได้มีผู้จำแนกประเภทของบทบาทไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

Berlo (1966 อ้างถึงใน พิทยา เพชรรัศมี, 2541) ได้แบ่งลักษณะของบทบาทออกเป็น 3 ด้าน คือ

1. บทบาทที่ถูกกำหนดไว้ (Role prescriptions) คือ บทบาทที่กำหนดไว้เป็นระเบียบอย่างชัดเจนว่าบุคคลที่อยู่ในบทบาทนั้นจะต้องทำอะไรบ้าง
2. บทบาทที่กระทำจริง (Role descriptions) คือ บทบาทที่บุคคลได้กระทำจริงเมื่ออยู่ในบทบาทนั้น ๆ
3. บทบาทที่ถูกคาดหวัง (Role expectations) คือ บทบาทที่ถูกคาดหวังโดยผู้อื่นว่าบุคคลที่อยู่ในบทบาทนั้น ๆ ควรจะอย่างไร

Broom and Selznick (1973 อ้างถึงใน จารุพร เฟิงสกุล, 2545) ได้จำแนกบทบาทออกเป็น

1. บทบาทตามอุดมคติ (Ideal role) เป็นบทบาทในอุดมคติที่มีการกำหนดสิทธิ หน้าที่ ระบุเป็นลายลักษณ์อักษรหรือมีตัวบทกฎหมาย ระเบียบ กำหนดให้กระทำกิจกรรมในตำแหน่งหน้าที่นั้น ๆ
2. บทบาทที่เป็นจริง (Performed role) เป็นบทบาทที่บุคคลได้กระทำจริง ซึ่งจะขึ้นกับการสังเคราะห์จากความเชื่อ ความหวัง การรับรู้ และประสบการณ์ของผู้ที่เข้ามาดำรงตำแหน่ง ทั้งยังต้องพิจารณาถึงความกดดัน ขีดจำกัด และโอกาสในแต่ละสังคมในระแวกเวลานั้น ๆ ด้วย
3. บทบาทที่ควรปฏิบัติ (Perceived role) เป็นบทบาทที่ผู้ดำรงตำแหน่งเชื่อหรือหวังว่าควรกระทำตามตำแหน่งที่ได้รับแต่ยังไม่ได้กระทำ ซึ่งอาจจะไม่เหมือนกับบทบาทในอุดมคติ (ไม่มีอยู่ในระเบียบ, กฎหมาย) และบทบาทที่กระทำจริง นอกจากนี้บทบาทที่ควรกระทำยังขึ้นกับความแตกต่างขององค์กร ความคิดนึก ประสบการณ์ และการรับรู้ของผู้ดำรงตำแหน่งแต่ละคนด้วย

พวงเพชร สุรัตน์กวีกุล (2542) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทว่าบทบาทเป็นรูปธรรมเห็นได้จากการกระทำที่แสดงออกมา บทบาท มี 3 ด้าน คือ

1. บทบาทในอุดมคติ (Ideal role) ได้แก่ บทบาทอันกำหนดไว้ตามความคาดหวังของบุคคลทั่วไปในสังคมเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ เป็นแบบฉบับที่สมบูรณ์ ซึ่งผู้ที่มีสถานภาพนั้น ๆ ควรกระทำแต่อาจมีใครที่ทำหรือไม่มีใครทำตามนั้นก็ไม่ได้

2. บทบาทที่บุคคลเข้าใจหรือรับรู้ (Perceived role) เป็นบทบาทอันบุคคลคาดคิดด้วยตนเองว่าควรเป็นอย่างไร ทั้งนี้จะขึ้นอยู่กับทัศนคติ ค่านิยม บุคลิกภาพและประสบการณ์ของแต่ละบุคคลด้วย

3. บทบาทที่แสดงออกจริง (Actual role) เป็นการกระทำที่บุคคลปฏิบัติจริงขึ้นอยู่กับเหตุการณ์เฉพาะหน้าในขณะนั้นด้วย ทำให้การแสดงบทบาทแตกต่างกันไป สอดคล้องกับแนวคิดของ สวงวน สุทธิเลิศอรุณ, จำรัส คั่งสุวรรณ และฐิติพงษ์ ธรรมานุสรณ์ (2522) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทว่า บทบาท หมายถึง การแสดงถึงพฤติกรรมของบุคคลตามสิทธิและหน้าที่ ความรับผิดชอบของสถานภาพ แบ่งได้ 3 ลักษณะ คือ

1. บทบาทตามความคาดหวัง (Expected role) เป็นบทบาทที่ต้องแสดงตามความคาดหวังของผู้อื่น เช่น บทบาทของนักเรียนตามความคาดหวังของครู

2. บทบาทตามลักษณะการรับรู้ (Perceived role) เป็นบทบาทที่เจ้าของสถานภาพรับรู้ว่าคุณควรมีบทบาทอย่างไร

3. บทบาทที่แสดงออกจริง (Actual role) เป็นบทบาทที่เจ้าของสถานภาพได้แสดงออกจริง ซึ่งอาจเป็นบทบาทตามที่สังคมคาดหวัง หรือเป็นบทบาทที่ตนเองคาดหวัง หรือ อาจจะไม่เป็นบทบาทตามที่สังคมคาดหวังและตนเองคาดหวัง

ดิเรก พลเลิศ (2537 อ้างถึงใน จารุพร เฟื่องสกุล, 2545) ได้แบ่งประเภทของบทบาทตามภารกิจและความรับผิดชอบของผู้บริหารไว้เป็น 2 ประเภท คือ

1. บทบาทที่จำเป็นต้องกระทำหรือบทบาทตามกฎหมาย เป็นบทบาทที่เขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษร จะมีปรากฏอยู่ตามระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่งต่างๆที่กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งนั้น ๆ จำเป็นจะต้องกระทำหรืองดเว้นกระทำ ถ้าไม่กระทำหรืองดเว้นการกระทำจะต้องมีความผิด

2. บทบาทอันควรกระทำหรือบทบาทอันควรจะเป็น เป็นบทบาทที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย แต่องค์กรหรือสังคมมุ่งหวังให้ผู้ดำรงตำแหน่งนั้น ๆ ควรปฏิบัติหรือควรกระทำแม้ว่าจะไม่ได้กำหนดไว้เป็นกฎหมายก็ตาม

โดยสรุปบทบาทเป็นพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงตามตำแหน่งหรือสถานะทางสังคมที่บุคคลนั้น ๆ ดำรงตำแหน่งอยู่ ซึ่งบทบาทจำเป็นต้องกระทำตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่งต่าง ๆ ที่กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งต้องกระทำ โดยสามารถสรุปประเภทของบทบาทได้ 3 ลักษณะ ดังนี้

1. บทบาทที่ตนเองหรือบุคคลที่ดำรงตำแหน่งนั้นคาดหวังว่าตนเองควรมีบทบาทอย่างไร คาดหวังว่าตนเองควรจะทำปฏิบัติอย่างไรในตำแหน่งนั้น ๆ เรียกว่าบทบาทที่คาดหวัง

2. บทบาทคาดหวังจากผู้อื่นหรือจากสังคมต้องการให้บุคคลที่อยู่ในตำแหน่งนั้น ๆ แสดงพฤติกรรมหรือปฏิบัติตามตำแหน่งหน้าที่ที่ทางสังคมครอบครองอยู่ เรียกว่า บทบาทที่สังคมกำหนด

3. บทบาทที่เป็นจริงหรือพฤติกรรมที่บุคคลนั้นหรือบุคคลที่ดำรงตำแหน่งได้กระทำจริง เรียกว่า บทบาทที่เป็นจริง

แนวคิดด้านการบริหาร

ความหมายของการบริหาร

การบริหารหรือการจัดการ เป็นศาสตร์แขนงหนึ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อการดำเนินกิจกรรมของหน่วยงานทุกระดับ โดยการบริหาร (Administration) นิยมใช้ในภาครัฐหรืองานที่เกี่ยวกับนโยบาย และการจัดการ (Management) นิยมใช้ในภาคธุรกิจเอกชน

นันทิยา ศรีหรั่ง (2553) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหาร หมายถึงกระบวนการวางแผนภายในองค์กร โดยอาศัยผู้นำหรือผู้บริหารในการใช้ทักษะผู้นำในด้านต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งที่ยังคงวางไว้ร่วมกัน

สุธรรม ดุษดี (2553) ให้ความหมายของการบริหาร หมายถึง กระบวนการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับบุคคลหรือกลุ่มบุคคลโดยอาศัยศาสตร์ซึ่งเป็นหลักการทฤษฎีตลอดเทคนิคต่าง ๆ ให้สามารถใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์เป้าหมาย นโยบายและแผนที่กำหนดไว้

ศิริพร เจริญศักดิ์ (2556) ได้ให้ความหมายว่า การบริหาร คือการทำงานร่วมกันของกลุ่มบุคคลโดยอาศัยทรัพยากรเทคนิคและกระบวนการต่าง ๆ ที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า และให้เกิดประโยชน์สูงสุดตามกระบวนการบริการ

วิโรจน์ สารรัตนะ (2545) ได้กล่าวว่า การบริหารเป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดหมายขององค์การ โดยอาศัยหน้าที่หลักทางการบริหารอย่างน้อย 4 ประการ คือ

1. การวางแผน (Planning) นักวิชาการทั้งหลายจะเริ่มต้นด้วยการวางแผนเป็นอันดับแรก แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการวางแผนเป็นอย่างดี องค์ประกอบของกระบวนการวางแผนในองค์การหนึ่งจะประกอบด้วย ภารกิจจุดหมายและแผน โดยภารกิจเป็นข้อประกาศอย่างกว้าง ๆ เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายหรือเหตุผลพื้นฐานในการดำรงอยู่ขององค์การและขอบข่ายงานเฉพาะขององค์การที่จะกระทำเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับองค์การ

2. การจัดองค์การ (Organizing) เป็นหน้าที่ทางการบริหารที่สืบเนื่องจากการวางแผน กล่าวคือ เมื่อองค์การจัดทำจุดหมายและแผนเชิงยุทธศาสตร์แล้ว ผู้บริหารควรต้องออกแบบโครงสร้างองค์การเพื่อให้การบริหารงานบรรลุจุดหมายแผนเชิงยุทธศาสตร์ขององค์การนั้น

3. การนำ (Leading) การที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุจุดหมายขององค์การได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้นำจำเป็นต้องทำความเข้าใจทฤษฎีการจูงใจ (Motivation) ภาวะผู้นำ (Leadership) การติดต่อสื่อสาร (Communication) และการบริหารกลุ่ม (Group) เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม

4. การควบคุม (Controlling) เป็นกระบวนการวางระเบียบกฎเกณฑ์เพื่อให้การปฏิบัติงานขององค์การบรรลุผลตามจุดหมายที่กำหนดไว้ เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าสมาชิกในองค์การได้ปฏิบัติตามในทิศทางเดียวกันเพื่อให้บรรลุผลตามมาตรฐานการทำงานที่กำหนดไว้ เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็งขององค์การ

การบริหารจัดการทุกประเภทจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยหรือทรัพยากรทางการบริหารจัดการที่สำคัญ ได้แก่ บุคลากร (Man) งบประมาณ (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Material) และการจัดการ (Management) หรือที่เรียกย่อ ๆ ว่า 4M ถือเป็นปัจจัยพื้นฐานที่ใช้ในการบริหาร

ธิดา พาหอม (2544) กล่าวว่า ทรัพยากรที่ใช้ในการบริหารหรือการจัดการประกอบด้วย ลักษณะ 4M ดังนี้ คน (Man) เงินทุน (Money) วัสดุสิ่งของ (Material) การจัดการ (Management)

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2553, หน้า 24-26) กล่าวว่า ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อการบริหารจัดการเรียกว่า 3M-11M (หรืออาจเรียกว่าทรัพยากรบริหารจัดการหรือทรัพยากรการจัดการ (Management resources))

1. 3M เช่น Man (การบริหารทรัพยากรมนุษย์) Money (การบริหารงบประมาณ) Management (แปลว่า การบริหารงานทั่วไปหรือการจัดการทั่วไป เช่น การวางแผน การควบคุมดูแล การตัดสินใจ และการประชาสัมพันธ์)

2. 4M เช่น Man Money Management Material (การบริหารวัสดุอุปกรณ์) หรือ Man Machine Medium Mission

3. 5M เช่น Man Money Management Material Morality (การบริหารคุณธรรม หรือ จริยธรรมของบุคลากรในหน่วยงาน) หรือ Machinery Manpower Material Method Measurement

4. 6M เช่น Man Money Management Material Morality Market (ตลาดผู้รับบริการหรือ ประชาชนผู้รับบริการ)

5. 7M เช่น Man Money Management Material Morality Market Message (การบริหาร ข่าวสาร หรือข้อมูลข่าวสาร)

6. 8M เช่น Man Money Management Material Morality Market Message Method (วิธีการระเบียบ แบบแผน หรือเทคนิค)

7. 9M เช่น Man Money Management Material Morality Market Message Method Minute (การบริหารเวลา หรือกรอบเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติงาน)

8. 10M เช่น Man Money Management Material Morality Market Message Method Minute Mediation (การประสานงาน หรือการประนีประนอม)

9. 11M เช่น Man Money Management Material Morality Market Message Method Minute Mediation Measurement (การวัดผล หรือการประเมินผลการปฏิบัติงาน)

ถนัด เศรษฐทรัพย์ (2550) กล่าวว่า ทรัพยากรหรือปัจจัยที่นักบริหารต้องให้ความสนใจ เพื่อให้การดำเนินการตามวัตถุประสงค์ขององค์กรประสบความสำเร็จ ประกอบด้วยลักษณะ 5M ดังนี้ คน (Man) เงินทุน (Money) วัสดุ (Materials) เครื่องจักร (Machine) การบริหารหรือวิธีการปฏิบัติ (Manage mentor method)

คน (Man) หมายถึง ทรัพยากรบุคคลผู้ที่จะต้องเกี่ยวข้องกับระบบงาน อาจจะประกอบไปด้วยผู้บริหารระดับต่าง ๆ ซึ่งจะมีทั้งผู้บริหาร ระดับสูง ระดับกลาง และระดับปฏิบัติงาน และอาจประกอบด้วยนักวิชาการในระดับต่าง ๆ ทรัพยากรบุคคลที่เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญยิ่งที่จะก่อให้เกิดผลสำเร็จให้กับกิจการได้อย่างมากทั้งในแง่ของปริมาณงานและคุณภาพงาน

เงิน (Money) หมายถึง เงินหรือทรัพย์สินที่มีค่าเป็นเงินของระบบ เป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งของระบบ เช่น เงินทุน เงินสด เงินหมุนเวียน เงินค่าใช้จ่าย หรือ เงินรายรับ รายจ่ายต่าง ๆ เป็นต้น ถ้าการเงินของระบบไม่ดีพอแล้ว ระบบนั้นย่อมจะประสบกับความยุ่งยาก เพราะฉะนั้นระบบธุรกิจจะต้องมีความระมัดระวังในเรื่องของการเงินเป็นพิเศษ

วัสดุ (Material) หมายถึง วัตถุดิบหรือวัสดุที่ใช้ในการผลิตสินค้า ซึ่งเป็นอีกองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญของระบบไม่น้อยเป็นปัจจัยที่มีปริมาณสูงและมูลค่าสูงที่ต้องจัดหาใช้ดำเนินการผลิตสินค้าตลอดเวลา

เครื่องจักร (Machine) หมายถึง เครื่องจักร อุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้ในโรงงานหรือในสำนักงาน ซึ่งนับว่าเป็นองค์ประกอบที่สร้างปัญหาให้กับระบบอย่างสำคัญประการหนึ่งเหมือนกัน ปัญหาที่ทำให้ได้กำไรหรือขาดทุนมากที่สุดของธุรกิจมักเกิดจากเครื่องจักรและอุปกรณ์การทำงานเป็นส่วนใหญ่ เช่น เครื่องมีกำลังผลิตไม่พอ เครื่องเก่า หรือเป็นเครื่องที่ล้าสมัยทำให้ต้องเสียค่าซ่อมบำรุงสูง มีกำลังผลิตน้อยประสิทธิภาพในการทำงานต่ำ แต่ค่าใช้จ่ายในการซ่อมบำรุงหรือค่าทำงานที่ล่าช้า ทำงานไม่ทันกำหนดเวลาที่กำหนดไว้ ทำให้เกิดความเสียหายและขาดรายได้หรือขาดทุน เป็นต้น

ระบบการจัดการ (Management) หมายถึง เป็นเรื่องเกี่ยวกับการปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนที่ฝ่ายบริหารได้กำหนดไว้ การจัดการบริหารที่ไม่เป็นระบบอาจทำให้ระบบเกิดปัญหา เพราะการบริหารที่ไม่ดีหรือการบริหารที่ไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อม หรือไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่อสังคม เศรษฐกิจและการเมือง สำหรับระบบทางธุรกิจของเอกชนจะถือว่าการบริหารงานเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุดเพราะถ้าการบริหารไม่ดีแล้วธุรกิจนั้นก็ไม่สามารถที่จะอยู่ได้กิจการต้องล้มเลิกไปในที่สุด

สรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง การดำเนินงานขององค์กรที่ต้องมีคนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป เป็นการดำเนินการที่ผู้บริหารมีหน้าที่ในการสั่งการในการบริหารจัดการควบคุม และนำแผนที่กำหนดไว้ไปดำเนินการให้แล้วเสร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยมีหลักการบริหาร คือ การวางแผน การจัดการองค์กร การนำ และการควบคุม

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แนวคิดการบริหารจัดการของวิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2553) 4 ด้าน คือ 1) คน (Man) 2) เงิน (Money) 3) วัสดุหรือวัตถุดิบ (Material) 4) การบริหารงาน (Management) เป็นกรอบแนวคิดในวิเคราะห์ปัญหา และอุปสรรคของบริษัทผลิตอาหารกระสุนภาคเอกชน

แนวคิดอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ

ความหมายของอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ

อุตสาหกรรมป้องกันประเทศหมายถึงอุตสาหกรรมเพื่อผลิตยุทโธปกรณ์เพื่อการป้องกันประเทศแต่โดยที่ยุทโธปกรณ์ในความหมายทางทหารนั้น หมายถึงถึงสิ่งต่าง ๆ มากมายหลายชนิด ดังนั้นไม่ว่าจะเป็นการผลิตสิ่งใด ๆ ที่สามารถให้ทหารใช้เพื่อต่อสู้ป้องกันประเทศได้นั้นคือ กิจการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศกิจการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่สนับสนุนกำลังเหล่าทัพประเทศใดมีกิจการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศเจริญก้าวหน้าย่อมหนุนให้กิจการทหารเข้มแข็งยิ่งขึ้นโดยไม่ต้องพึ่งพาอาศัยประเทศอื่น ๆ ในยามสงครามในทำนองเดียวกันประเทศที่มีกิจการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศล่าช้าหรือยังไม่เจริญก็จะทำให้กิจการทหารย่อหย่อนลงด้วยจึงมีความจำเป็นที่จะต้องชวนช่วยพัฒนากำลังทางอุตสาหกรรมเพื่อนำเข้ามาใช้ในการผลิตอาวุธยุทโธปกรณ์ให้ได้ผลมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ในบางกรณีอาจจำเป็นต้องแสวงหาความช่วยเหลือและความร่วมมือจากมิตรประเทศเพื่อพัฒนากำลังทางอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของตนเพื่อความมั่นคงแห่งชาติ (ประกอบ จันทศรี, 2526, หน้า 2)

บทบาทของงานกิจการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของกระทรวงกลาโหม

โดยทั่วไปอุตสาหกรรมมีบทบาทสำคัญในการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศและยังมีความสำคัญต่อกำลังอำนาจแห่งชาติ ดังนั้นกำลังอำนาจทางเศรษฐกิจและการมีขีดความสามารถทางอุตสาหกรรมเป็นปัจจัยสำคัญกับกำลังอำนาจแห่งชาติทางทหาร ประเทศที่มีความก้าวหน้าทางด้านอุตสาหกรรมย่อมเหนือกว่าประเทศที่ล้าหลังเพราะฉะนั้นประเทศที่มีความสามารถในทางอุตสาหกรรมสูงย่อมทำให้กำลังอำนาจแห่งชาติทางทหารสูงตามไปด้วย

พล.อ.อุดมเดช สีตบุตร กล่าวว่า งานด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศได้มีนโยบายสั่งการ เน้นย้ำให้เกิดรูปธรรมในปี 2560 โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนากระบวนการของงานอุตสาหกรรมป้องกันประเทศให้สามารถวิจัยพัฒนา มุ่งไปสู่การผลิตในการใช้ในราชการและขายในเชิงพาณิชย์ เพื่อสนับสนุนงานด้านความมั่นคงและลดภาระงบประมาณในการนำเข้าจากต่างประเทศ โดยปัจจัยความสำเร็จในการพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศในปี 2560 นี้ มี 3 ประเด็นหลัก คือ

1. การบูรณาการการผลิต และการรวมการจัดหายุทโธปกรณ์ที่ผลิตในกระทรวงกลาโหม และกำหนดรายการยุทธโธปกรณ์ที่จะให้ภาคเอกชนภายในประเทศเป็นผู้ผลิต
2. การเสนอรายการยุทธโธปกรณ์ที่กองทัพได้รับต้นแบบไปวิจัยและทดลองใช้งานและสำเร็จตามวัตถุประสงค์และกำหนดเป็นรายการที่จะจัดหาจากในประเทศในโครงการจัดหายุทธโธปกรณ์ของกองทัพหรือในแผนพัฒนาขีดความสามารถของกองทัพ
3. การร่วมกำหนดบทบาทและอำนาจหน้าที่ขององค์กรกลางที่เป็นผู้กำหนดและรับรองมาตรฐานยุทธโธปกรณ์เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมภายในประเทศ

นอกจากนี้ยังมีอีกเรื่องสำคัญ นั่นคือ การตั้งโรงงานประกอบหรือผลิตชิ้นส่วนอะไหล่ยุทธโธปกรณ์ที่สำคัญร่วมกับมิตรประเทศที่ประเทศไทยมีแผนจัดซื้อยุทธโธปกรณ์นั้นมาประจำการในกองทัพ ซึ่งที่ผ่านมามีความก้าวหน้าในหลาย ๆ เรื่องเข้าสู่การผลิตยุทธโธปกรณ์ใช้เองในกองทัพสำเร็จ แต่ยังคงขาดความชัดเจนเรื่องอื่น ๆ ต้องปรับปรุงสอดคล้องกับการพัฒนามีความก้าวหน้ามากขึ้น (หลักเมืองออนไลน์, 2559)

นโยบายรัฐบาลและกระทรวงกลาโหมต้องการให้อุตสาหกรรมป้องกันประเทศมีความก้าวหน้า ถ้าหากสามารถผลิตเองจะสามารถช่วยลดค่าใช้จ่ายและสามารถพึ่งพาตัวเองได้ และถ้าผลิตได้มากก็ส่งออกจำหน่ายเพื่อนำงบประมาณกลับเข้าประเทศ และยังส่งเสริมการวิจัยพัฒนาในส่วนของกองทัพรวมถึงภาคเอกชน

นโยบายระดับต่าง ๆ กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551

เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของกระทรวงกลาโหมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551 กระทรวงกลาโหมจึงได้พิจารณาแบ่งส่วนราชการภายในของกระทรวงกลาโหมออกเป็น 4 ส่วนราชการหลักดังนี้

1. สำนักงานรัฐมนตรี มีหน้าที่เกี่ยวกับราชการทางการเมือง เพื่อสนับสนุนภารกิจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมหรือรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม และการประสานนโยบายระหว่างกระทรวง มีเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ เว้นแต่สำนักงานจรตหารทั่วไปในสำนักงานรัฐมนตรีให้อยู่ในบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และให้จเรทหารทั่วไปมีหน้าที่ตรวจสอบการปฏิบัติราชการของกระทรวงกลาโหมหรือตรวจสอบการปฏิบัติราชการอื่นใดตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมมอบหมาย และรายงานผลการตรวจสอบต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

2. กรมราชองครักษ์ มีหน้าที่รักษาความปลอดภัย สำหรับองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ พระบรมวงศานุวงศ์ ผู้แทนพระองค์ และพระราชอาคันตุกะ รวมทั้งมีหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยราชองครักษ์ กฎหมายว่าด้วยนายตำรวจราชสำนัก กฎหมายว่าด้วยการรักษาความปลอดภัย สำหรับองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ พระบรมวงศานุวงศ์ ผู้แทนพระองค์ และพระราชอาคันตุกะ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง มีสมุหราชองครักษ์เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

3. กองทัพอากาศมีหน้าที่เตรียมกำลังกองทัพอากาศ การป้องกันราชอาณาจักรและดำเนินการเกี่ยวกับการใช้กำลังทหารตามอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหม มีผู้บัญชาการทหารสูงสุดเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ มีส่วนราชการหลักได้แก่กองทัพบกกองทัพอากาศและส่วนราชการอื่นตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

4. สำนักงานปลัดกระทรวงมีหน้าที่เกี่ยวกับงานนโยบายและยุทธศาสตร์งานราชการประจำทั่วไปของกระทรวง และราชการส่วนหนึ่งส่วนใดของกระทรวงซึ่งมิได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการอื่นใด มีปลัดกระทรวงกลาโหมเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

สำหรับส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหมนั้นจะมีศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร ทำหน้าที่พิจารณาเสนอความเห็นวางแผนอำนวยการประสานงานและดำเนินการในด้านการอุตสาหกรรมทหารและการพลังงานทหารให้เป็นไปตามนโยบายของกระทรวงกลาโหม โดยมีหน่วยขึ้นตรงเพื่อปฏิบัติงานดังกล่าวที่สำคัญ 3 หน่วย คือ

1. โรงงานเกษตรกรรมอาหารมีหน้าที่ผลิตจัดหาวิจัยวิเคราะห์และเวชภัณฑ์ต่าง ๆ เพื่อใช้และจำหน่ายแก่ส่วนราชการกระทรวงกลาโหมส่วนราชการอื่นและประชาชนทั่วไป

2. กรมการพลังงานอาหารมีหน้าที่วางแผนดำเนินการควบคุมวิจัยพัฒนาผลิต จัดหา สะสมและให้บริการเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงหรือผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมและการพลังงานอื่น ๆ ตามนโยบายของกระทรวงกลาโหมควบคุมและส่งเสริมกิจการขององค์การซึ่งผลิตหรือทำการค้าน้ำมันเชื้อเพลิงหรือผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมโดยมีหน่วยขึ้นตรงที่สำคัญ 1 หน่วย คือ ศูนย์พัฒนาปิโตรเลียมภาคเหนือซึ่งมีหน้าที่อำนวยความสะดวกและปฏิบัติการสำรวจการผลิตปิโตรเลียมในพื้นที่ที่ได้รับมอบหมายและการกลั่นกรองปิโตรเลียมให้เป็นไปตามนโยบายและแผนที่กำหนดไว้

3. กรมการอุตสาหกรรมอาหารมีหน้าที่วางแผนและดำเนินการอุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับราชการทหารตามนโยบายของกระทรวงกลาโหมโดยประสานงานกับกระทรวงอื่นเฉพาะที่เกี่ยวกับการอุตสาหกรรมซึ่งจะเป็นปัจจัยใช้ในการทหารควบคุมและส่งเสริมกิจการขององค์การอุตสาหกรรมต่าง ๆ โดยมีหน่วยขึ้นตรงที่สำคัญ 2 หน่วย ได้แก่

3.1 โรงงานวัตถุระเบิดทหารมีหน้าที่ดำเนินการผลิตวัตถุระเบิดและกระสุนวิจัยและพัฒนาเพื่อจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้ให้แก่ส่วนราชการในกระทรวงกลาโหมส่วนราชการอื่นและเอกชนทั้งภายในและภายนอกประเทศตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด

3.2 สำนักงานคณะกรรมการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศมีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของคณะกรรมการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศซึ่งได้แก่การพิจารณาประสานงานการเงินทุนหมุนเวียนและการสนับสนุนการผลิตในด้านกิจการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ

ตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551 อุตสาหกรรมป้องกันประเทศเป็นหน่วยงานที่ขึ้นตรงต่อสำนักงานปลัดกระทรวง โดยมีหน้าที่การพิจารณาประสานงานและการสนับสนุนการผลิตในด้านกิจการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ

แผนแม่บทอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ พ.ศ. 2558-2563 (มติคณะรัฐมนตรี, 2559)

แผนแม่บทอุตสาหกรรมป้องกันประเทศได้กำหนดกรอบระยะเวลาในการดำเนินงาน 6 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 ถึง พ.ศ. 2563 ซึ่งส่วนราชการที่เกี่ยวข้องจะร่วมให้การสนับสนุนและจัดทำเป็นแผนปฏิบัติราชการประจำปีของหน่วย โดยคณะรัฐมนตรีมีมติ ดังนี้

1. รับทราบแผนแม่บทอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ พ.ศ. 2558-2563 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแนวทางหลักในการพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศเพื่อให้เกิดความพร้อมในการป้องกันประเทศของไทย

2. เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องได้ใช้เป็นแนวทางในการวางแผนปฏิบัติการ อำนาจการ ประสานงาน สนับสนุน และบูรณาการการดำเนินงานด้านอุตสาหกรรม

ป้องกันประเทศ ได้แก่ กิจการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ โครงสร้าง กฎหมายที่เกี่ยวข้อง การพัฒนาเทคโนโลยีอุตสาหกรรมป้องกันประเทศที่มีความทันสมัยไว้ในประเทศ การส่งเสริมอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ การขายผลิตภัณฑ์ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศระหว่างกระทรวงกลาโหมกับหน่วยงานอื่นของภาครัฐ ภาคเอกชน และกลุ่มประเทศอาเซียนหรือมิตรประเทศ ซึ่งมี 5 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การผลิตสนับสนุนภารกิจกองทัพ ได้แก่ กระทรวงกลาโหมผลิตอาวุธ ยุทโธปกรณ์รายการที่จำเป็น และเอกชนผลิตตามกลไกตลาดอุตสาหกรรมป้องกันประเทศภายใต้ นโยบายส่งเสริมของรัฐ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาประสิทธิภาพองค์กร ได้แก่ ปรับปรุงโครงสร้างด้าน อุตสาหกรรมป้องกันประเทศของกระทรวงกลาโหมและการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมป้องกันประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสนับสนุนปัจจัยที่เอื้อต่อการประกอบกิจการอุตสาหกรรมป้องกัน ประเทศ ได้แก่ นโยบายรัฐบาล มาตรการจูงใจ การร่วมทุน E-government การปรับปรุง กฎระเบียบ และการพัฒนาบุคลากร

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ ได้แก่ R & D ต้นแบบการนำงานวิจัยสู่สายการผลิต และการรับรองทรัพย์สินทางปัญญา/ มาตรฐานผลิตภัณฑ์

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การสร้างและพัฒนากิจการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศให้เติบโตและ แข่งขันได้ ได้แก่ การรวมกลุ่มอุตสาหกรรม การตลาด และกิจกรรมความร่วมมือด้านอุตสาหกรรม ป้องกันประเทศกับกระทรวงกลาโหมอาเซียน

3. ให้กระทรวงกลาโหมพิจารณากำหนดกรอบระยะเวลาการดำเนินการตามแผน แม่บท ฯ ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตามนัยมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2557 (เรื่อง ข้อสั่งการของนายกรัฐมนตรี)

4. ให้กระทรวงกลาโหมรับความเห็นของกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงอุตสาหกรรม และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเกี่ยวกับการ จัดกลุ่มประเภทในแนวทางปฏิบัติและกำหนดลำดับความสำคัญของแนวทางปฏิบัติตาม ยุทธศาสตร์/ กลยุทธ์ รวมถึงแสดงตัวชี้วัดในเชิงปริมาณและคุณภาพเพื่อสะท้อนระดับความสำเร็จ ตามยุทธศาสตร์/ กลยุทธ์ ที่วางไว้ และเพิ่มเติมประเด็นเรื่องการเสริมสร้างบุคลากรเพื่อให้สอดคล้อง กับแผนแม่บทฉบับนี้ เนื่องจากบุคลากรเป็นองค์ประกอบสำคัญของอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ ที่ใช้ความรู้ขั้นสูง รวมทั้งการจัดทำแผนรองรับปัจจัยเสี่ยงที่เกิดจากสภาวะเศรษฐกิจ การพิจารณา แนวทางการอนุญาตให้เอกชนใช้พื้นที่ของทางราชการเพื่อการตั้ง โรงงานผลิตและผลิตภัณฑ์

อุตสาหกรรมป้องกันประเทศ และการผ่อนปรนให้โรงงานผลิตและผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมป้องกันประเทศของเอกชนที่มีอยู่แล้วในปัจจุบันสามารถขยายโรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานได้ โดยไม่ขัดต่อกฎหมายว่าด้วยผังเมือง เป็นต้น ไปพิจารณาดำเนินการด้วย แผนแม่บทอุตสาหกรรมป้องกันประเทศได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติเพื่อวางแนวทางการเปลี่ยนผ่านกิจการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศจากภาครัฐสู่ภาคเอกชนออกเป็น 2 ระยะ ประกอบด้วย

ระยะที่ 1 ในช่วง 5 ปีแรก เป็นการเตรียมความพร้อมของภาครัฐและเอกชน โดยมีแนวทางการปฏิบัติตามแผนแม่บทอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ ได้แก่

1. กำหนดกลุ่มผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมป้องกันประเทศ
2. การพัฒนาขีดความสามารถในการผลิตของโรงงานในสังกัดหน่วยงานของรัฐและโรงงานภาคเอกชน
3. การวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างต้นแบบยุทธโศปกรณ์ตามความต้องการของกองทัพและจดสิทธิบัตรเป็นนวัตกรรมของไทย
4. การจัดทำร่างพระบัญญัติอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและผลักดันให้มีผลบังคับใช้
5. กำหนดและรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมป้องกันประเทศ
6. การรวมการบริหารจัดการหน่วยงานที่ผลิตผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมป้องกันประเทศที่มีการปฏิบัติงานคล้ายคลึงกันเข้าไว้ด้วยกัน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและลดความซ้ำซ้อน
7. การศึกษาความเป็นไปได้ในการปรับปรุงโครงสร้างของอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของกระทรวงกลาโหมให้มีความเหมาะสม และกำหนดกระบวนการพัฒนาไปสู่การผลิตโดยภาคเอกชน
8. การกำหนดมาตรการจูงใจและการขยายโอกาสการประกอบกิจการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของเอกชน

ระยะที่ 2 การปรับปรุงการบริหาร งาน โครงสร้าง ระบบงานด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศเพื่อให้เอกชนประกอบกิจการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศภายใต้การกำกับของภาครัฐ โดยเริ่มในปี พ.ศ. 2563 เป็นต้นไป มีแนวทางการปฏิบัติตามแผนแม่บทอุตสาหกรรมป้องกันประเทศที่สำคัญ ได้แก่ การยุบเลิกหน่วยผลิตของกระทรวงกลาโหมในส่วนที่ใช้เอกสารสามารถดำเนินการผลิตทดแทนได้ และการผลิตยุทธภัณฑ์ในรายการที่จำเป็นต้องดำเนินการและควบคุมโดยกระทรวงกลาโหม เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและความพร้อมรบ โดยอาจจัดตั้งหน่วยผลิตในรูปแบบที่เหมาะสมเพื่อให้มีความคล่องตัวในการบริหารจัดการ

ตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติรับแผนแม่บทอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ พ.ศ. 2558-2563 นั้นจะเห็นได้ว่า รัฐบาลมีความตั้งใจในการเตรียมความพร้อมในการป้องกันประเทศตลอดจน

การพัฒนา แก่ไข แบบบูรณาการทั้งระบบ โครงสร้างของอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ กฎหมาย
ที่เกี่ยวข้อง ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน โดยมีขั้นตอนและยุทธศาสตร์ต่าง ๆ เพื่อ
ดำเนินการตามแผนแม่บทข้างต้น รวมถึงกำหนดแนวทางการเปลี่ยนแปลงกิจการอุตสาหกรรม
ป้องกันประเทศจากภาครัฐสู่ภาคเอกชน

พระราชบัญญัติโรงงานผลิตอาวุธของเอกชน พ.ศ. 2550

เดิมอาวุธที่จะอนุญาตให้เอกชนผลิตสำหรับราชการทหารและตำรวจได้จะกำหนดโดย
คำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 37 ลงวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2519 ต่อมาได้มีการแก้ไข
และเพิ่มเติมคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินเพื่อให้เกิดความสอดคล้องและเหมาะสมกับ
สถานการณ์ปัจจุบัน อาวุธที่จะอนุญาตให้เอกชนผลิตนั้นจะต้องผลิตสำหรับราชการทหารและ
ตำรวจเป็นหลัก และราชการทหารและตำรวจจะต้องมีความต้องการในการจัดหาอาวุธเหล่านั้นด้วย
ทั้งนี้เพราะวัตถุประสงค์หลักของพระราชบัญญัติโรงงานผลิตอาวุธของเอกชน พ.ศ. 2550 มีขึ้น
เพื่อให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมแบ่งเบาภาระของราชการทหารและตำรวจ โดยจะเห็นได้ว่า
พระราชบัญญัติโรงงานผลิตอาวุธของเอกชน พ.ศ. 2550 มิได้มีขึ้นเพื่อควบคุมการผลิตอาวุธมิได้
หมายความว่าผู้ใดจะผลิตสิ่งใดที่เข้าข่ายเป็นอาวุธแล้วจะต้องขออนุญาตตั้งโรงงานตาม
พระราชบัญญัติโรงงานผลิตอาวุธของเอกชน พ.ศ. 2550 นี้อย่างใดแต่คำสั่งฉบับนี้จะควบคุมเฉพาะ
ผู้ที่ประสงค์จะตั้งโรงงานผลิตอาวุธสำหรับราชการทหารและตำรวจเท่านั้น

ส่วนผู้ที่ผลิตอาวุธสำหรับทางพลเรือนก็จะมีกฎหมายอื่นบัญญัติถึงวิธีการอนุญาต
ในเรื่องเดียวกันนี้ไว้แล้ว ได้แก่ กฎหมายว่าด้วย อาวุธปืนเครื่องกระสุนปืนวัตถุระเบิดดอกไม้เพลิง
และสิ่งเทียมอาวุธปืน กล่าวคือ ผู้ที่จะผลิตอาวุธไม่จำเป็นต้องขออนุญาตตามกฎหมายทั้งสองฉบับ
แต่อย่างใดเพราะโดยระบบกฎหมายที่คตินั้นจะไม่มี ความซ้ำซ้อนกันจะไม่ปฏิบัติต่อเรื่องเดียวกันด้วย
กฎหมายหลายฉบับทำให้เกิดอุปสรรคและความยุ่งยากแก่ผู้ขอรับใบอนุญาตจุดแบ่งของกฎหมาย
ทั้งสองฉบับนี้จึงอยู่ที่ที่จะผลิตเพื่อใครยกตัวอย่าง เช่น บริษัท ก. ประสงค์จะตั้ง โรงงานผลิตวัตถุ
ระเบิดที่ใช้ในทางพาณิชย์เช่นการระเบิดเหมืองแร่เหมืองหิน กรณีนี้เมื่อพิจารณาวัตถุประสงค์
ในการผลิตแล้วไม่ใช่การผลิตสำหรับราชการทหารและตำรวจ กรณีจึงเข้าข่ายที่จะต้องขออนุญาต
ตามกฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน ฯ ไม่เข้าข่ายที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมจะอนุญาตให้ตั้ง
โรงงานผลิตอาวุธ ฯ ตามพระราชบัญญัติโรงงานผลิตอาวุธของเอกชน พ.ศ. 2550 ได้

ในพระราชบัญญัติโรงงานผลิตอาวุธของเอกชน พ.ศ. 2550 ฉบับนี้

“โรงงาน” หมายความว่า โรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานซึ่งได้รับใบอนุญาต
ประกอบกิจการ โรงงานผลิตอาวุธตามพระราชบัญญัตินี้

“ผลิต” หมายความว่า ทำ ประกอบ ซ่อมแซม หรือเปลี่ยนแปลง

“อาวุธ” หมายความว่า

1. อาวุธปืนหรืออาวุธอย่างอื่น ซึ่งใช้ส่งกระสุนปืนโดยวิธีระเบิด หรือกำลังดันของก๊าซ หรืออัดลมหรือเครื่องกลไกอย่างใด ๆ ซึ่งต้องอาศัยอำนาจของพลังงาน รวมทั้งส่วนประกอบของสิ่งนั้นด้วย

2. กระสุนปืนและหมายความรวมถึงกระสุนโคดกระสุนปรายกระสุนแตกลูกระเบิดตอร์ปิโดทุ่นระเบิดและจรวดทั้งชนิดที่มีหรือไม่มีกรดก๊าซเชื้อเพลิงเชื้อโรคไอพิษหมอกหรือควันหรือกระสุนตอร์ปิโดทุ่นระเบิดและจรวดที่มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกันหรือเครื่องหรือสิ่งสำหรับอัดหรือทำ หรือใช้ประกอบกระสุนปืนรวมทั้งส่วนประกอบของสิ่งนั้นด้วย

3. วัตถุที่สามารถส่งกำลังดันอย่างแรงต่อสิ่งห่อหุ้มโดยฉับพลันในเมื่อระเบิดขึ้น โดยมีสิ่งเหมาะสมทำให้เกิดกำลังดันหรือโดยการสลายตัวของวัตถุระเบิดนั้นทำให้มีแรงทำลายหรือแรงประหารและหมายความถึงเชื้อปะทุต่าง ๆ หรือวัตถุอื่นใดมีสภาพคล้ายคลึงกันซึ่งใช้หรือทำขึ้นเพื่อให้เกิดการระเบิดรวมทั้งส่วนประกอบของสิ่งนั้นด้วยหรือ

4. สิ่งอื่นใดที่มีอำนาจในการประหารทำลายหรือทำให้หมดสมรรถภาพในทำนองเดียวกับอาวุธตาม (1) (2) และ (3) รวมทั้งส่วนประกอบของสิ่งนั้นด้วย

คำว่า “ส่วนประกอบ” หมายความว่าส่วนต่างๆของอาวุธตาม (1) (2) (3) หรือ (4) และหมายความรวมถึงอุปกรณ์อย่างใด ซึ่งเมื่อนำมาประกอบกับอาวุธดังกล่าวแล้วทำให้อาวุธนั้นมีประสิทธิภาพหรือเกิดประโยชน์แก่การใช้เพิ่มขึ้นหรือทำให้คุณลักษณะเปลี่ยนแปลงไป

จะเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติโรงงานผลิตอาวุธของเอกชน พ.ศ. 2550 ถูกสร้างขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ภาคเอกชนเข้ามาแบ่งเบาภาระทางการผลิตอาวุธของทางราชการ ซึ่งโรงงานผลิตกระสุนก็เป็น 1 ในโรงงานตาม พรบ. ฉบับนี้ ฉะนั้นภาคเอกชนที่ต้องการจะตั้งโรงงานผลิตอาวุธของทางราชการจำเป็นต้องทำตามข้อบังคับฉบับนี้ จึงจะสามารถเข้ามาขอความช่วยเหลือในการผลิตอาวุธของทางราชการได้

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535

เป็นระเบียบที่ว่าด้วยการสนับสนุนให้ภาครัฐจัดซื้อจัดจ้าง ส่งเสริมพัสดุที่ผลิตในประเทศหรือเป็นกิจการของคนไทยให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยกำหนดหลักเกณฑ์ที่ช่วยส่งเสริมและเป็นประโยชน์ต่อกิจการภายในประเทศ

ในด้านของโรงงานผลิตกระสุนนั้น ติตปัญหาในหลาย ๆ ด้าน เช่น อัตราภาษีนำเข้าวัตถุดิบจึงทำให้ไม่ได้รับประโยชน์จากระเบียบนี้เท่าที่ควร เพราะถึงแม้จะผลิตพัสดุที่มีคุณภาพมีคุณลักษณะเฉพาะ ตรงตามที่ต้องการ

นโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

นโยบายของพลเอกประวิตร วงษ์สุวรรณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม มีนโยบายเฉพาะด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ คือ พัฒนากิจการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศในความรับผิดชอบของกระทรวงกลาโหมให้มีรูปแบบและการดำเนินการที่เหมาะสมกับสถานการณ์ และสามารถพึ่งพาตนเองในยามสงครามได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้จัดทำยุทธศาสตร์อุตสาหกรรมป้องกันประเทศ โดยบูรณาการขีดความสามารถของภาครัฐและเอกชน รวมทั้งใช้ประโยชน์จากความร่วมมือในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อนำไปสู่การพึ่งพาตนเองในการผลิตอาวุธยุทโธปกรณ์รายการที่จำเป็น พัฒนากิจการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการป้องกันประเทศ ให้ทัดเทียมกับประเทศในภูมิภาค และสามารถสนับสนุนการพึ่งพาตนเองของอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ โดยร่วมมือกับทุกภาคส่วนทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสารและกิจการอวกาศ โดยเน้นให้เกิดการบูรณาการความเป็นมาตรฐาน ความมั่นคงปลอดภัยของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารภายในกระทรวงกลาโหม และความสามารถในการรับมือกับสงครามไซเบอร์

นอกจากนี้ ยังมีนโยบายเร่งด่วนในระยะ 1 ปี คือ การพัฒนากิจการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศในความรับผิดชอบของกระทรวงกลาโหมให้มีรูปแบบและการดำเนินการที่เหมาะสมกับสถานการณ์ และสามารถพึ่งพาตนเองในยามสงครามได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้จัดทำยุทธศาสตร์อุตสาหกรรมป้องกันประเทศเพื่อใช้เป็นหลักในการพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง

จะเห็นได้ว่า นโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมนั้นเป็นการสนับสนุนอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตและพัฒนากิจการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศให้มีประสิทธิภาพและสามารถพึ่งพาตนเองได้ในยามสงครามซึ่งนโยบายนี้จะเป็นแนวทางที่จะพัฒนาคุณภาพและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับภาคเอกชน ทำให้เกิดผลดีต่อโรงงานผลิตกระสุนภาคเอกชน

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับภาคเอกชน

รัฐบาลได้ทำการส่งเสริมและสนับสนุนให้เอกชนจัดตั้งโรงงานผลิตกระสุนปืนเพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระทางการผลิตของทางราชการตามพระราชบัญญัติโรงงานผลิตอาวุธของเอกชน พ.ศ. 2550 โดยการออกใบอนุญาตให้เอกชนจัดตั้งโรงงานผลิตกระสุนปืน ซึ่งกรมการอุตสาหกรรมทหารเป็นหน่วยงานรับผิดชอบปัจจุบันมีผู้ได้รับอนุญาตให้ผลิตกระสุนปืน (กรมการอุตสาหกรรมทหาร, 2559) ดังนี้

โรงงานผลิตกระสุนที่เปิดดำเนินการแล้ว จำนวน 5 โรงงาน ประกอบด้วย

1. บริษัท ไทยอามส์ จำกัด

สถานที่ตั้งโรงงาน: ต.รางบัว อ.จอมบึง จ.ราชบุรี

รายการอาวุธที่ผลิต: กระสุนปืนขนาด 9 มม., 5.56 มม., 7.65 มม. และ 7.62 มม., 0.32 นิ้ว, .38 นิ้ว, .40 นิ้ว, .45 นิ้ว, .357 นิ้ว และ .380 นิ้ว กระสุนปืนลูกซอง

2. บริษัท บูลเล็ทมาสเตอร์ จำกัด

สถานที่ตั้งโรงงาน: ต.หนองสาหร่าย อ.พนมทวน จ.กาญจนบุรี

รายการอาวุธที่ผลิต : กระสุนปืนขนาด 9 มม., 6.35 มม., และ 7.65 มม., .32 นิ้ว, .38 นิ้ว, .40 นิ้ว, .44 นิ้ว, .45 นิ้ว, .357 นิ้ว, .380 นิ้ว, 5.56 มม., 7.62 มม และกระสุนปืนลูกซอง

3. บริษัท รอยัลแอมมูนิชั่น จำกัด

สถานที่ตั้งโรงงาน: ต.พระนอน อ.เมือง จ.นครสวรรค์

รายการอาวุธที่ผลิต: กระสุนปืนขนาด 9 มม., .38 นิ้ว, .45 นิ้ว

4. บริษัท เนแรคอาร์มส์อินดัสทรี จำกัด

สถานที่ตั้งโรงงาน: ต.บลเขาลง อ.บ้านโป่ง จ.ราชบุรี

รายการอาวุธที่ผลิต: กระสุนปืนขนาด 9 มม., .38 นิ้ว, .380 นิ้ว, .357 นิ้ว, .40 นิ้ว, .44 นิ้ว, .45 นิ้ว, 5.56 มม., 7.62 มม และกระสุนปืนลูกซอง

5. บริษัท ฌรรรชชาติ จำกัด

สถานที่ตั้งโรงงาน ต.หนองปลิง อ.เมืองนครสวรรค์ จ.นครสวรรค์

รายการอาวุธที่ผลิต: กระสุนปืนขนาด 9 มม.

จากหนังสือขออนุญาตให้ผู้ประกอบการขนย้ายกระสุนปืนและวัสดุที่ใช้ในการผลิต ซึ่งออกโดยคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ (คสช.) ในช่วงระยะเวลา 2 ปี พบว่ามีเพียง 3 บริษัทที่ยังดำเนินการอย่างต่อเนื่อง คือ

1. บริษัท ไทยอามส์ จำกัด

2. บริษัท บูลเล็ทมาสเตอร์ จำกัด

3. บริษัท เนแรคอาร์มส์อินดัสทรี จำกัด

ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกบริษัททั้ง 3 แห่งเพื่อที่จะสัมภาษณ์ เนื่องจากเป็นเอกชนที่ได้รับอนุญาตให้ผลิตกระสุนปืนและปัจจุบันยังดำเนินการอยู่เท่านั้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บัณฑิต เนียมทันต์ (2542) ได้ศึกษาการพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ ผลของการวิจัยพบว่าการวิจัยและพัฒนาเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาอุตสาหกรรมทหารให้มีความก้าวหน้า เพื่อให้แนวทางวิจัยและพัฒนาเป็นไปถูกทาง โดยจะต้องปฏิบัติตามนโยบายกระทรวงกลาโหมที่มีกำหนดนโยบายการดำเนินการเกี่ยวกับกิจการอุตสาหกรรมทหาร คือ ให้มีการวิจัยและพัฒนากิจการอุตสาหกรรมทหารให้ทันสมัยและสามารถขยายกิจการจนทำการผลิตให้ได้เพียงพอกับความต้องการของเหล่าทัพนอกจากนั้นให้มีการร่วมมือกับส่วนราชการพลเรือนภาคเอกชนหรือมิตรประเทศเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐานเพื่อการส่งออกด้วย

รักษาดิ พันธุ์ชาติ (2554) ได้ศึกษาแนวทางการส่งเสริมอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของภาคเอกชนไทย ผลการวิจัยพบว่า การที่จะทำให้อุตสาหกรรมป้องกันประเทศดำเนินการให้เกิดความยั่งยืนต่อเนื่อง ก็จะต้องทำให้ภาคเอกชนมีความมั่นใจในการดำเนินนโยบายต่อเนื่องจนภาคเอกชนกล้าลงทุนซึ่งจะทำให้เกิดการพัฒนาเทคโนโลยีและเกิดการแข่งขันในด้านการตลาด ขยายผลไปสู่เชิงพาณิชย์ในโอกาสต่อไป ทั้งนี้แนวคิดหลักที่จะส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามา มีบทบาทในการเป็นฐานการผลิตให้กับกิจการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศอย่างยั่งยืน คือ การดำเนินกิจการร่วมกันหรือร่วมดำเนินการระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชนทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ ทั้งนี้การร่วมดำเนินการระหว่างภาครัฐและเอกชนให้เกื้อกูลสนับสนุนกันโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นตัวชี้วัดแล้วจะเป็นสิ่งสำคัญในการสนับสนุนและส่งเสริมให้ภาคเอกชนเป็นฐานการผลิตให้กับกิจการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศอย่างยั่งยืน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยบทบาท ปัญหาและอุปสรรค และแนวทางที่เหมาะสมในการส่งเสริมอุตสาหกรรมป้องกันประเทศจากภาครัฐ: กรณีศึกษา บริษัทผลิตอาวุธภาคเอกชน เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยใช้การค้นคว้าและการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ในลักษณะการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียดตามระเบียบวิธีการวิจัยที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

1. วิธีการศึกษา
2. ผู้ให้ข้อมูลวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล
6. การวิเคราะห์และการตรวจสอบข้อมูล

รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกิจการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศจากแหล่งต่าง ๆ ดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร (Documentary study) เป็นการรวบรวมเอกสารทางวิชาการที่รวบรวมได้จากแหล่งข้อมูลภายในกระทรวงกลาโหมทั้งที่เป็นนโยบายกฎหมายระเบียบคำสั่งรวมถึงบทความ วารสาร หนังสือ และวิทยานิพนธ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ

2. การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ (In-depth interview) โดยเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant) ซึ่งเป็นผู้บริหารบุคลากรของบริษัท/ โรงงานผลิตกระสุนภาคเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องและมีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับกิจการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ตัวแทนจากฝ่ายบริหารของบริษัทผลิตอาหารกระสุนปืน ซึ่งฝ่ายบริหารจะมีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบายองค์กร และการตัดสินใจต่าง ๆ ดังนั้นทั้งตัวแทนจากฝ่ายบริหาร เป็นผู้รู้ขั้นตอนการดำเนินงานและปัญหาจากการดำเนินงานต่าง ๆ ภายในบริษัท โดยมีเกณฑ์ในการเลือกระดับองค์กรมีดังนี้

1. เป็นบริษัทผลิตกระสุนภาคเอกชนที่ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานทำอาวุธ
 2. บริษัทเอกชนที่ได้รับอนุญาตให้ผลิตกระสุนปืนและปัจจุบันยังดำเนินการอยู่เท่านั้น
- เกณฑ์ในการเลือกระดับบุคคลโดยมีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

ดังนี้คือ

1. เป็นผู้บริหารระดับสูงสุด หรือผู้บริหารระดับหัวหน้า
2. มีประสบการณ์ด้านการผลิตกระสุนปืนมากกว่า 2 ปี

อย่างไรก็ตาม ในการลงพื้นที่สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยจะใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบลูกโซ่ (Snowball sampling) โดยอาศัยการแนะนำของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อให้ได้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในลำดับต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ

1. แบบสัมภาษณ์ โดยแนวคำถามในการสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยการศึกษาประเด็นคำถามจากวัตถุประสงค์ของการวิจัย การทบทวนวรรณกรรม และแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง โดยคำถามสามารถปรับได้ตามลักษณะของผู้ถูกสัมภาษณ์ อาศัยการตั้งคำถามที่เข้าใจง่าย เนื้อหาของคำถามเป็นลักษณะคำถามปลายเปิด แนวคำถามได้รับข้อเสนอแนะและแก้ไขจากอาจารย์ผู้ควบคุมงานวิจัย

2. สมุดงาน และเครื่องบันทึกเสียง เพื่อจดและบันทึกเสียงขณะทำการสัมภาษณ์ผู้ถูกสัมภาษณ์ โดยก่อนสัมภาษณ์ได้มีการขออนุญาตผู้ถูกสัมภาษณ์และได้รับความยินยอมในการบันทึกเสียง ในการสัมภาษณ์จะมีการนัดผู้ถูกสัมภาษณ์ล่วงหน้าก่อนว่าผู้ถูกสัมภาษณ์มีเวลาว่างช่วงใดบ้าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นนโยบายกฎหมายระเบียบคำสั่งจากเอกสารต่าง ๆ ภายในกระทรวงกลาโหมรวมถึงบทความ วารสาร หนังสือ และวิทยานิพนธ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ

2. การเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งเป็นผู้บริหารบุคลากรของบริษัท/ โรงงานผลิตกระสุนภาคเอกชนที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับกิจการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ โดยเป็นการสัมภาษณ์แบบเจาะจง ซึ่งมีการขออนุญาตฉบับที่กและบันทึกเสียง

ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ถึง เดือนมีนาคม พ.ศ. 2560

การวิเคราะห์และการตรวจสอบข้อมูล

ข้อมูลที่รวบรวมในงานวิจัยนี้ เริ่มต้นด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูล และการสัมภาษณ์นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์บทบาท ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินการผลิตอาวุธของภาคเอกชน มาวิเคราะห์ตรวจสอบความครบถ้วนถูกต้องแม่นยำของข้อมูล (Validity) ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ควรเป็นข้อมูลที่มีความถูกต้องแม่นยำเที่ยงตรงมากที่สุด ไม่มีการบิดเบือนไปจากความเป็นจริง การพิจารณาความเที่ยงตรงของข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพนั้น นักวิจัยจะต้องแสวงหาความเที่ยงตรงของข้อมูลควบคู่ไปกับความมีจรรยาบรรณในการทำวิจัย ความเที่ยงตรงเกิดจากตัวผู้ให้สัมภาษณ์และผู้สัมภาษณ์ ซึ่งเป็นขั้นตอนแรกของการทำให้ข้อมูลมีความเที่ยงตรง และผู้วิจัยใช้วิธีการพิจารณาความเที่ยงตรงและความเชื่อถือได้ของการศึกษาวิจัยครั้งนี้

หลังจากที่รวบรวมข้อมูลเสร็จแล้ว ผู้วิจัยยืนยันความเชื่อถือได้ (Reliability) ของข้อมูล โดยให้บุคคลที่เกี่ยวข้องในบริษัท/ โรงผลิตอาวุธได้ตรวจสอบและรับรองความถูกต้อง และให้เจ้าของข้อมูลได้อ่านข้อมูลพร้อมทั้งให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมหรือยอมรับข้อมูลที่นำเสนอ

นอกจากนี้ผู้วิจัยมีการตรวจสอบคุณภาพของข้อมูลโดยใช้เทคนิควิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation method) ของ Denizen (1970 อ้างถึงใน พรเทพ ศรีชูวงศ์, 2553) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การตรวจสอบด้านเวลา ผู้วิจัยได้มีการสัมภาษณ์ โดยสัมภาษณ์ในช่วงเวลาที่ต่างกัน เพื่อให้ทราบว่าข้อมูลที่ได้รับในช่วงเวลาต่าง ๆ นั้นเหมือนกันหรือไม่ ถ้าได้ข้อมูลที่ตรงกัน ถือว่าเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพที่เชื่อถือได้
2. การตรวจสอบด้านสถานที่ ผู้วิจัยได้เปลี่ยนสถานที่ในการสัมภาษณ์ ถ้าผู้บริหาร บุคคลกรให้ข้อมูลเหมือนกันที่เหมือนกันในสถานที่ต่างกัน ถือว่าข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพที่เชื่อถือได้
3. การตรวจสอบด้านบุคคล ผู้วิจัยได้มีการสัมภาษณ์ผู้บริหาร บุคคลกรของบริษัทผลิตกระสุนภาคเอกชน โดยตรวจสอบว่าถ้าบุคคลที่ให้ข้อมูลเปลี่ยนไปข้อมูลจะเหมือนเดิมหรือไม่ ถ้าได้ข้อมูลที่ตรงกันถือว่าเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพที่ถูกต้องและเชื่อถือได้

บทที่ 4

ผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง “บทบาท ปัญหาและอุปสรรค และแนวทางที่เหมาะสมในการส่งเสริมอุตสาหกรรมป้องกันประเทศจากภาครัฐ: กรณีศึกษาบริษัทผลิตอาวุธภาคเอกชน” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้บริหารในบริษัทผลิตกระสุนภาคเอกชน จำนวน 4 คน ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ ความชำนาญในการบริหารงาน และมีอำนาจในการตัดสินใจภายในบริษัท ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอผลการวิจัยออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 บทบาทของบริษัทผลิตกระสุนภาคเอกชน

ตอนที่ 3 ชัดความสามารถในการผลิต

ตอนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของบริษัทผลิตกระสุนภาคเอกชน

ตอนที่ 5 แนวทางและข้อเสนอแนะของบริษัทผลิตกระสุนภาคเอกชน

โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ตัวแทนจากฝ่ายบริหารของบริษัทผลิตอาวุธกระสุนปืนที่รู้จักขั้นตอนการดำเนินงานและปัญหาจากการดำเนินงานต่าง ๆ ภายในบริษัททั้ง 3 บริษัท คือ 1) บริษัท ไทยอามส์ จำกัด 2) บริษัท บูลเล็ทมาสเตอร์ จำกัด และ 3) บริษัท เนเรคอาร์มส์อินดัสทรี จำกัด จำนวน 4 คน ได้แก่

1. ผู้ให้สัมภาษณ์ ก (นามสมมุติ) อายุ 40 ปี เพศชาย มีรูปร่างสูง สันทัด จบการศึกษาระดับปริญญาโท ตำแหน่งผู้จัดการทั่วไป มีประสบการณ์ในการทำงาน 4 ปี
2. ผู้ให้สัมภาษณ์ ข (นามสมมุติ) อายุ 53 ปี เพศชาย มีรูปร่าง สันทัด จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ตำแหน่งกรรมการบริหารฝ่ายเทคนิค มีประสบการณ์ในการทำงาน 28 ปี
3. ผู้ให้สัมภาษณ์ ค (นามสมมุติ) อายุ 55 ปี เพศชาย มีรูปร่าง สันทัด จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ตำแหน่งผู้อำนวยการฝ่ายการตลาดและการขาย มีประสบการณ์ในการทำงาน 20 ปี
4. ผู้ให้สัมภาษณ์ ง (นามสมมุติ) อายุ 50 ปี เพศชาย มีรูปร่างสูง สันทัด จบการศึกษาระดับปริญญาโท ตำแหน่งผู้จัดการทั่วไป มีประสบการณ์ในการทำงาน 8 ปี

ตารางที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้สัมภาษณ์

กำหนดรหัส	อายุ (ปี)	ประสบการณ์ในการทำงาน (ปี)	ตำแหน่ง
ผู้ให้สัมภาษณ์ ก	40	4	ผู้จัดการทั่วไป
ผู้ให้สัมภาษณ์ ข	53	28	กรรมการบริหารฝ่ายเทคนิค
ผู้ให้สัมภาษณ์ ค	55	20	ผู้อำนวยการฝ่ายการตลาดและการขาย
ผู้ให้สัมภาษณ์ ง	50	8	ผู้จัดการทั่วไป

ผู้ให้สัมภาษณ์ มีอายุระหว่าง 40-55 ปี มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 2 ปี เป็นผู้ที่มีความรู้ ความชำนาญในการบริหารงาน และมีอำนาจในการตัดสินใจภายในบริษัท ซึ่งตรงกับเกณฑ์ในการเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ผู้วิจัยกำหนด

ตอนที่ 2 บทบาทของบริษัทผลิตกระสุนภาคเอกชน

ในการวิเคราะห์บทบาทของบริษัทผลิตกระสุนภาคเอกชนนั้น แบ่งออกเป็น 3 บทบาทได้ดังนี้ 1) บทบาทสำคัญ 2) บทบาทส่งเสริม 3) บทบาทตามนโยบาย กฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้อง และจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า

1. บทบาทสำคัญ

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 4 คน เกี่ยวกับบทบาทสำคัญของบริษัทผลิตกระสุนเอกชน พบว่าทุกคนให้ความเห็นที่สอดคล้องกัน คือ “การผลิต และจำหน่ายกระสุนให้กับภาครัฐและภาคเอกชน” เป็นบทบาทสำคัญที่บริษัทยึดมั่นและจัดลำดับความสำคัญเป็นอันดับแรกขององค์กร สำหรับกลุ่มลูกค้ามีทั้งหน่วยงานของรัฐ และหน่วยงานภาคเอกชน โดยหน่วยงานภาครัฐเป็นกลุ่มลูกค้าหลัก เช่น กองบัญชาการกองทัพไทย กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย กรมราชทัณฑ์ กรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม เป็นต้น ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ตอนนี้มีแค่การผลิตกระสุนอย่างเดียว” (ผู้ให้สัมภาษณ์ ก (นามสมมุติ), สัมภาษณ์, 19 มีนาคม 2560)

“ปัจจุบันบริษัทเน้นผลิตกระสุนอย่างเดียว ก็มีทั้งในส่วนของการผลิตให้ในภาคเอกชน และในส่วนของงานประมูลต่าง ๆ จากทางภาครัฐ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ ข (นามสมมุติ), สัมภาษณ์, 19 มีนาคม 2560)

“เน้นแค่ผลิตกระสุนให้ภาครัฐและเอกชนเพียงอย่างเดียวครับ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ ค (นามสมมุติ), สัมภาษณ์, 25 มีนาคม 2560)

“นอกจากที่ผลิตกระสุนปืนเล็กแล้ว บริษัทเรายังมีการผลิตปลอกกระสุนปืนใหญ่ส่งให้กองทัพบ้าง” (ผู้ให้สัมภาษณ์ ง (นามสมมุติ), สัมภาษณ์, 26 มีนาคม 2560)

สำหรับผลิตภัณฑ์หรือสินค้า (Product) ที่บริษัทผลิตกระสุนแต่ละแห่งสามารถผลิตและจำหน่ายให้หน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ กระสุนปืนเล็ก ยกเว้นบริษัทของ ง. ที่สามารถผลิตปลอกกระสุนปืนใหญ่ให้กับกองทัพได้ ในการจัดซื้อของหน่วยงานต่าง ๆ ที่กล่าวมานั้นมีทั้งการสั่งซื้อโดยตรงจากบริษัท คือ เมื่อมีใบสั่งซื้อหรือสัญญาซื้อขาย บริษัทจึงจะทำกาผลิตตามจำนวนนั้น ๆ โดยส่วนมากแล้วปริมาณการสั่งซื้อจะไม่มาก ประมาณ 3,000-200,000 นัด ขึ้นอยู่กับงบประมาณและแผนการฝึก ที่มาของงบประมาณเหล่านี้ ส่วนมากแล้วจะเป็นพิเศษหรืองบที่เหลือจากงบประมาณตัวอื่น โดยบุคคลที่สามารถสั่งซื้อได้นั้นต้องเป็นนายทหารหรือนายตำรวจที่มียศตั้งแต่พลตรีขึ้นไป และต้องเป็นหัวหน้าหน่วยเท่านั้น ส่วนข้าราชการพลเรือนต้องเป็นหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายจึงจะสามารถสั่งซื้อได้ โดยกระทรวงกลาโหมจะเป็นผู้พิจารณา เช่น หน่วยงานขึ้นตรงของกระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ในส่วนของการประกวดราคาจากงบประมาณประจำปีของแต่ละเหล่าทัพมีประมาณความต้องการสูงมาก แต่ส่วนใหญ่บริษัทต่างชาติจะชนะการประกวดราคาเกือบทุกครั้ง เพราะราคาต่ำกว่าของที่ผลิตในประเทศพอสมควร

2. บทบาทส่งเสริม

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 4 คน เกี่ยวกับบทบาทส่งเสริม พบว่าทุกคนให้ความเห็นที่สอดคล้องกัน คือ “บริษัทไม่มีบทบาทส่งเสริม” ไม่มีการผลิต และจำหน่ายอาวุธชนิดอื่น มีเพียงบทบาทหลักที่ผลิต และจำหน่ายกระสุนให้หน่วยงานของภาครัฐและภาคเอกชนเท่านั้น ดังคำสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“บริษัทไม่ได้ผลิต และจำหน่ายอาวุธชนิดอื่น เพราะการผลิตกระสุนง่ายครับ หาวัตถุดิบง่ายกว่า ค่าขนส่งก็ถูกกว่า เมื่อเทียบกับการนำเข้าวัตถุระเบิดอื่น ๆ แล้วก็ตลาดไม่หวาดหรือเอกชนก็มีการจัดซื้ออย่างต่อเนื่อง” (ผู้ให้สัมภาษณ์ ก (นามสมมุติ), สัมภาษณ์, 19 มีนาคม 2560)

“การผลิตกระสุนมีขั้นตอนการผลิต การจัดเก็บที่สะดวก ปลอดภัยกว่า การผลิตยุทธภัณฑ์บางรายการ และหากเมื่อเทียบกับอาวุธปืน วงรอบในการจัดซื้อมีบ่อยกว่า และอนาคตอาจสามารถส่งออกได้ง่ายกว่า” (ผู้ให้สัมภาษณ์ ข (นามสมมุติ), สัมภาษณ์, 19 มีนาคม 2560)

“ทางบริษัทเรามุ่งเน้นที่จะผลิตกระสุนเพียงอย่างเดียว เห็นได้จากเรามีการปรับปรุงพัฒนากระสุนให้เป็นไปตามความต้องการของลูกค้าส่วนใหญ่ ซึ่งคือนักกีฬายิงปืนทั้งรัฐและเอกชน” (ผู้ให้สัมภาษณ์ ก (นามสมมุติ), สัมภาษณ์, 25 มีนาคม 2560)

“เมื่อเทียบกับการผลิตกระสุนปืนใหญ่ หรือส่วนประกอบของอาวุธอื่น ๆ กระสุนปืนเล็กผลิตได้ง่ายกว่า หาซื้อวัตถุดิบได้ง่ายกว่า การจัดเก็บ การขนส่งก็ง่าย และมีการจัดซื้อที่บ่อยกว่า” (ผู้ให้สัมภาษณ์ ง (นามสมมุติ), สัมภาษณ์, 26 มีนาคม 2560)

สาเหตุที่ทั้ง 3 บริษัท ไม่มีบทบาทส่งเสริม ไม่มีการผลิต และจำหน่ายอาวุธชนิดอื่น มุ่งเน้นเพียงแต่ผลิตกระสุน เพราะกระสุนเป็นยุทธภัณฑ์ที่มีการจัดซื้อ และการใช้อยู่ตลอดเวลา อีกทั้งมีขั้นตอนในการผลิต การหาซื้อวัตถุดิบ การประกอบรวม และการจัดเก็บที่ง่าย ตลอดจนการขนส่งเคลื่อนย้าย การเก็บเข้าคลังที่สะดวก รวดเร็ว เมื่อเทียบกับยุทธภัณฑ์ชนิดอื่นอื่น ในส่วนของภาคเอกชนและการกีฬา ที่ได้รับอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน ก็สามารถสั่งซื้อกระสุนได้

3. บทบาทตามนโยบาย กฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้อง

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 4 คน เกี่ยวกับบทบาทตามนโยบาย กฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้อง พบว่า ทุกคนให้ความเห็นที่สอดคล้องกัน คือ “บริษัททำตามกฎหมาย และข้อบังคับที่กระทรวงกลาโหมกำหนด” ทั้งนี้บริษัทผลิตกระสุนภาคเอกชนอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงกลาโหม โดยกรมอุตสาหกรรมทหาร มีกฎหมาย ข้อบังคับที่ชัดเจนที่ต้องปฏิบัติตาม เช่น มาตรการความปลอดภัยของกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยการจัดตั้งโรงงาน ฯ ข้อบังคับการเก็บวัตถุดิบหรืออาวุธที่ใช้ในการผลิตอาวุธ ว่าด้วยการเก็บรักษากระสุนและวัตถุระเบิด พ.ศ. 2557 กฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง สิ่งเทียมอาวุธ มาตรการว่าด้วยการขนย้ายอาวุธทางถนนของโรงงานผลิตอาวุธของเอกชน พ.ศ. 2556 อีกทั้งยังมีทหารเข้ามาประจำในบริษัทคอยควบคุม ดูแล ประสานงานเพื่อให้เป็นไปตามขั้นตอนกฎระเบียบ ข้อบังคับที่กระทรวงกลาโหมกำหนด ดังคำสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“บริษัทของเราเป็นบริษัทที่อยู่ใต้การควบคุมกำกับดูแลของกระทรวงกลาโหม โดยกรมอุตสาหกรรมทหาร และมีนายทหารกับผู้ช่วยนายทหารเข้ามาประจำอยู่ที่โรงงาน คอยควบคุมกำกับดูแลและประสานงานให้เป็นไปตามแนวทางที่กำหนดไว้” (ผู้ให้สัมภาษณ์ ก (นามสมมุติ), สัมภาษณ์, 19 มีนาคม 2560)

“บริษัทเองไม่ว่าจะดำเนินการใดๆทั้งเรื่องของการสั่งวัตถุดิบ การผลิต การจัดเก็บ การขนส่งเคลื่อนย้าย ตลอดจนการติดตั้งและการนำเข้าเครื่องจักร ทุกขั้นตอน มีระเบียบปฏิบัติและข้อบังคับที่ชัดเจนจากกระทรวงกลาโหมอยู่แล้ว” (ผู้ให้สัมภาษณ์ ข (นามสมมุติ), สัมภาษณ์, 19 มีนาคม 2560)

“ครับ แน่แน่นอน ตามกรมอุตสาหกรรมและกองควบคุมโรงงานก็มีข้อกำหนดระเบียบปฏิบัติที่ชัดเจน ตลอดจนขั้นตอนต่าง ๆ ให้บริษัทผู้ผลิตอาวุธได้ปฏิบัติตาม” (ผู้ให้สัมภาษณ์ ก (นามสมมุติ), สัมภาษณ์, 25 มีนาคม 2560)

“ที่ผ่านมาจากบริษัทก็ได้ปฏิบัติตามขั้นตอนกฎระเบียบและประสานงานจากเจ้าหน้าที่ควบคุมทุกครั้ง ซึ่งพนักงานทุกคนก็รู้ถึงขั้นตอนและปฏิบัติตามเช่นกัน” (ผู้ให้สัมภาษณ์ ง (นามสมมุติ), สัมภาษณ์, 26 มีนาคม 2560)

บริษัทผลิตกระสุนภาคเอกชนจะอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงกลาโหม มีกฎหมาย ข้อบังคับที่ชัดเจนที่ต้องปฏิบัติตาม ยกตัวอย่าง มาตรการความปลอดภัยของกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยการเก็บรักษากระสุนและวัตถุระเบิด (กรมการอุตสาหกรรมทหาร, 2559) เช่น ข้อกำหนดหรือข้อห้ามมิให้กระทำการใด ๆ ที่อาจก่อให้เกิดอันตรายได้ ตลอดจนการควบคุมพื้นที่รอบอาคารสำหรับผลิตและจัดเก็บ ในส่วนของการเคลื่อนย้ายต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติว่าด้วยอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง สิ่งเทียมอาวุธ พ.ศ. 2490 กล่าวคือไม่ว่าจะได้รับอนุญาตจากกระทรวงกลาโหมแล้วก็ตามแต่ผู้ได้รับใบอนุญาตจะต้องไม่ทำการใด ๆ ที่ขัดต่อพระราชบัญญัตินี้ เป็นหน้าที่ของผู้ได้รับใบอนุญาตต้องศึกษาให้เข้าใจ เช่น นอกเหนือจากกระสุนที่ได้รับอนุญาตตามใบอนุญาตแล้ว ห้ามมิให้ขนย้ายกระสุนอื่นใดที่ไม่ได้รับอนุญาตติดไปด้วย หรือพนักงานของบริษัทที่ทำการขนย้ายต้องไม่เป็นบุคคลต้องห้ามตามพระราชบัญญัติ

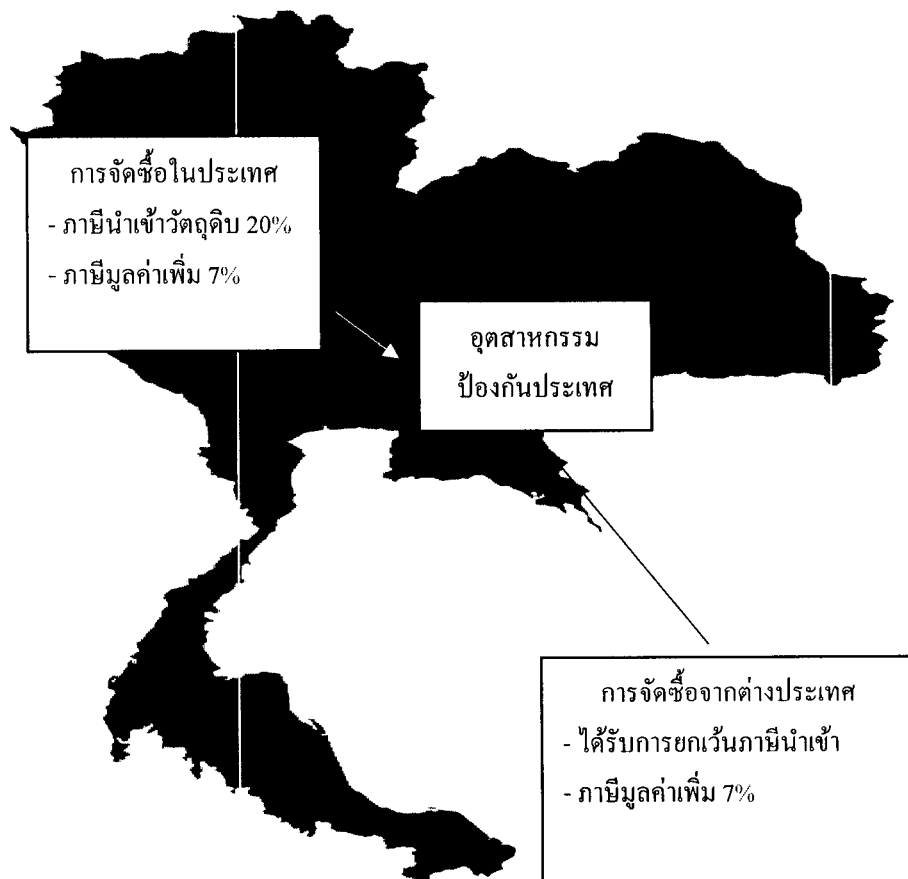
นอกจากนี้ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 4 คน ให้ความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน คือ “นโยบายส่งเสริมต่าง ๆ ของกระทรวงกลาโหมจะเป็นผลดีต่อบริษัทผลิตอาวุธภาคเอกชนแน่นอน แต่ต้องทำให้ได้เป็นรูปธรรม” โดยในขณะนั้นนโยบายส่งเสริมอุตสาหกรรมป้องกันประเทศที่กระทรวงกลาโหมเสนอต่อคณะรัฐมนตรี และมีมติรับร่างและออกเป็นแผนแม่บทอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ พ.ศ. 2558-2563 แล้วนั้น ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการศึกษาดำเนินการที่มติคณะรัฐมนตรีกำหนดไว้ 3 ข้อ ดังนี้ 1) เพื่อเป็นแนวทางหลักในการพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ 2) กำหนดกรอบระยะเวลาดำเนินการ 3) ให้กระทรวงกลาโหมรับความเห็นของหน่วยงานต่าง ๆ มากำหนดกลุ่มประเภท แนวทางปฏิบัติ และกำหนดลำดับความสำคัญ ดังคำสัมภาษณ์ต่อไป

“ตามที่ผมอ่าน ๆ คุณนโยบายของกระทรวงกลาโหม ถ้าทำได้จริงตามนั้นก็ดีแน่นอน ทั้งผู้ผลิตภายในประเทศและกับภาครัฐ ส่วนกฎหมายที่เกี่ยวข้องหลาย ๆ ตัว เป็นผลดีกับบริษัทต่างชาติที่เข้ามาประกวดราคาเพราะได้เปรียบในเรื่องภาษี” (ผู้ให้สัมภาษณ์ ก (นามสมมุติ), สัมภาษณ์, 19 มีนาคม 2560)

“ตอนนี้ยังไม่เห็นเป็นรูปธรรมมีเพียงแค่นโยบาย แต่ถ้าเป็นไปตามนั้นก็ดี เพราะปัจจุบันระเบียบหรือกฎหมายบางตัวทำให้เกิดข้อได้เปรียบของบริษัทต่างชาติ เช่น การยกเว้นภาษีนำเข้าให้กับยุทธภัณฑ์ที่ขายให้หน่วยงานของรัฐ แต่ขณะเดียวกันบริษัทผู้ผลิตในประเทศ ต้องเสียภาษีให้กับวัตถุดิบที่นำเข้าจากต่างประเทศ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ ข (นามสมมุติ), สัมภาษณ์, 19 มีนาคม 2560)

“เรื่องนี้มีกรรงขอการส่งเสริมมานานแล้ว แต่ก็ยังไม่เห็นเป็นรูปธรรมจะรอดูนโยบายล่าสุดว่าจะทำได้แค่ไหน” (ผู้ให้สัมภาษณ์ ค (นามสมมุติ), สัมภาษณ์, 25 มีนาคม 2560)

“เป็นผลดีแน่นอนครับ เพราะทางภาครัฐหากส่งเสริมอย่างจริงจัง คงต้องมีการแก้ไขระเบียบบางตัวให้เป็นผลดีต่อผู้ผลิตในประเทศ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ ง (นามสมมุติ), สัมภาษณ์, 26 มีนาคม 2560)

ภาพที่ 3 การเปรียบเทียบต้นทุนของสินค้าในประเทศกับนำเข้าจากต่างประเทศ

กฎหมายบางข้อสร้างความได้เปรียบให้กับบริษัทจากต่างประเทศในการขึ้นประกวดราคาการจัดซื้อยุทธภัณฑ์ของภาครัฐ คือ ยุทธภัณฑ์ที่ใช้ในทางราชการได้รับยกเว้นอากรตามพิกัด

อัตราภาษีศุลกากรข้อ 13 แต่ในขณะที่เดียวกันผู้ผลิตในประเทศต้องเสียภาษีนำเข้าส่วนประกอบเพื่อจะมาผลิตกระสุน ทำให้เป็นส่วนหนึ่งที่ราคากระสุนในประเทศสูงกว่ากระสุนที่นำเข้าจากต่างประเทศ หากภาครัฐต้องการที่จะส่งเสริมอุตสาหกรรมป้องกันประเทศอย่างจริงจัง ภาครัฐควรยกเลิกภาษีนำเข้า เพื่อให้ราคาใกล้เคียงกัน สามารถที่จะแข่งขันกันได้

ตอนที่ 3 ชี้ความสามารถในการผลิต

1. คุณภาพของกระสุน จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 4 คน เกี่ยวกับคุณภาพของกระสุน พบว่า ทุกคนให้ความเห็นที่สอดคล้องกัน คือ “คุณภาพของกระสุนที่ภาคเอกชนผลิตในประเทศไม่แตกต่างจากคุณภาพของกระสุนที่ผลิตในต่างประเทศ” เนื่องจากกระสุนแต่ละประเภทจะมีค่ามาตรฐานกลางที่ใช้อ้างอิงในการผลิตที่ชัดเจนอยู่แล้ว ทำให้คุณภาพของกระสุนที่ได้มีความใกล้เคียงกัน ดังคำสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“คุณภาพก็ใกล้เคียงกัน เพราะกระสุนแต่ละประเภทต่างก็มีค่ามาตรฐานกลางอยู่แล้ว”
(ผู้ให้สัมภาษณ์ ก (นามสมมุติ), สัมภาษณ์, 19 มีนาคม 2560)

“ไม่ต่างกันครับ แต่อาจจะดีกว่าเล็กน้อยในเรื่องการตรวจสอบคุณภาพโดยละเอียด เพราะต่างประเทศมีข้อได้เปรียบในเรื่องเครื่องมือตรวจสอบที่ทันสมัย ซึ่งมีราคาสูงมาก”
(ผู้ให้สัมภาษณ์ ข (นามสมมุติ), สัมภาษณ์, 19 มีนาคม 2560)

“ไม่ต่างกันครับในด้านคุณภาพ อาจจะดีกว่าด้วยซ้ำในเรื่องของการทำตามใจผู้ใช้ หรือนักกีฬา” (ผู้ให้สัมภาษณ์ ค (นามสมมุติ), สัมภาษณ์, 25 มีนาคม 2560)

“ไม่ต่างกันมากนัก เพราะการผลิตกระสุน ต้องอ้างอิงจากค่ามาตรฐานกลาง”
(ผู้ให้สัมภาษณ์ ง (นามสมมุติ), สัมภาษณ์, 26 มีนาคม 2560)

จากการศึกษา ในด้านของคุณภาพนั้นกระสุนทุกประเภทที่ใช้ในกิจการกองทัพจะมีค่ากลางสำหรับอ้างอิงในการผลิตอยู่แล้ว ในส่วนของภาคเอกชนจะมีแตกต่างกันบ้างเล็กน้อยในผู้ผลิตแต่ละราย สำหรับข้อเสียเปรียบของผู้ผลิตในประเทศ คือ เครื่องมือสำหรับการตรวจสอบอย่างละเอียด เพราะถึงแม้ว่าวัตถุดิบ ส่วนประกอบ รวมถึงการประกอบรวมจะได้มาตรฐาน แต่การตรวจสอบโดยละเอียดในขั้นตอนสุดท้ายก็เป็นเรื่องที่เป็น ในปัจจุบันการตรวจสอบทำโดยใช้คนคุมตรวจโดยเครื่องมือ ทำให้ช้าและบางครั้งอาจมีข้อผิดพลาด กระสุนที่ไม่ได้คุณภาพอาจจะออกไปถึงมือผู้ใช้ ผู้ผลิตในประเทศจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญที่จะต้องมีการตรวจสอบที่ทันสมัยหลายบริษัทจึงมีแผนที่จะจัดซื้อ

2. มาตรการความปลอดภัยในด้านการผลิตและขนย้าย จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 4 คน เกี่ยวกับมาตรการความปลอดภัยในด้านการผลิตและขนย้าย พบว่าทุกคนให้ความเห็น

ที่ตรงกัน คือ “มีความปลอดภัย” เนื่องจากทุกบริษัทต้องปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของกระทรวงกลาโหมทุกขั้นตอน ทั้งการผลิต การจัดเก็บวัตถุดิบ รวมถึงการขนย้าย อีกทั้งทุกบริษัทมีนายทหารและผู้ช่วยนายทหารที่มาจากกระทรวงกลาโหมมากำกับดูแลประจำอยู่ในแต่ละบริษัท ดังคำสัมภาษณ์ ดังต่อไปนี้

“ความปลอดภัย ทางบริษัทเราได้ทำตามระเบียบที่กระทรวงกลาโหมควบคุมทุกขั้นตอน ไม่ว่าจะเป็นการผลิต การจัดเก็บวัตถุดิบ หรือการขนย้าย” (ผู้ให้สัมภาษณ์ ก (นามสมมุติ), สัมภาษณ์, 19 มีนาคม 2560)

“บริษัทปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของกระทรวงกลาโหมทุกขั้นตอน” (ผู้ให้สัมภาษณ์ ข (นามสมมุติ), สัมภาษณ์, 19 มีนาคม 2560)

“ด้านความปลอดภัย ปลอดภัย 100 เปอร์เซ็นต์ ทุกอย่างเป็นไปตามระเบียบปฏิบัติของกระทรวงกลาโหม การขนย้ายก็มีการติดตั้งระบบ GPS คอยติดตาม” (ผู้ให้สัมภาษณ์ ค (นามสมมุติ), สัมภาษณ์, 25 มีนาคม 2560)

“ทางด้านความปลอดภัยทางเราก็ได้ปฏิบัติตามที่กระทรวงกลาโหมได้มีระเบียบควบคุมไว้ทุก ๆ บริษัทก็มีนายทหารและผู้ช่วยนายทหาร ซึ่งมาจากกระทรวงกลาโหมมากำกับดูแลประจำอยู่แต่ละบริษัท” (ผู้ให้สัมภาษณ์ ง (นามสมมุติ), สัมภาษณ์, 26 มีนาคม 2560)

ตามมาตรการความปลอดภัยกระทรวงกลาโหม ได้กำหนดมาตรการต่างๆเพื่อเป็นหลักในการปฏิบัติดังนี้ 1) การผลิตกระสุนปืน 2) การสนับสนุนการผลิต 3) เครื่องจักรที่ใช้ในการผลิต 4) อาคารภายในโรงงาน ซึ่งแต่ละขั้นตอนจะมีเนื้อหาให้ปฏิบัติตาม ในส่วนของการขนย้ายก็มีมาตรการว่าด้วยการขนย้ายอาวุธทางถนนของโรงงานผลิตอาวุธของเอกชน พ.ศ. 2556 โดยมีเนื้อหาสำคัญ คือ การติดอุปกรณ์ติดตามด้วยระบบดาวเทียม (GPS) เพื่อคอยตรวจสอบการขนส่งกระสุนให้อยู่ในเส้นทางที่กำหนด

3. จิตความสามารถในการผลิตชิ้นส่วนกระสุนและแผนการผลิตในอนาคต จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 4 คน เกี่ยวกับความสามารถในการผลิตชิ้นส่วนกระสุน พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ ก และ ข ให้ความเห็นที่ตรงกัน คือ “ทางบริษัทมีแผนที่จะซื้อเครื่องจักรที่ใช้ผลิตเพิ่ม” เพื่อที่จะสามารถลดต้นทุนได้มากขึ้น ส่วนผู้ให้สัมภาษณ์ ค และ ง ให้ความเห็นที่สอดคล้องกัน คือ “ไม่มีแผนที่จะซื้อเครื่องจักร หรือผลิตชิ้นส่วนอื่นเพิ่ม” ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ในส่วนของไทยอาร์ม มีบริษัทในเครือที่ผลิตปลอกกระสุนปืนพวกเป็นวัตถุดิบหลักก็ทำให้ลดต้นทุนได้ส่วนหนึ่ง ส่วนการผลิตส่วนประกอบอื่น ๆ บริษัทก็มีแผนที่จะผลิตอยู่แล้ว เพราะสามารถลดต้นทุนได้เยอะ แต่ก็ใช้งบประมาณค่อนข้างสูง” (ผู้ให้สัมภาษณ์ ก (นามสมมุติ), สัมภาษณ์, 19 มีนาคม 2560)

“ไทยอาร์มผลิตหัวกระสุนซ้อมเองได้ แล้วก็บริษัทในเครือที่ผลิตปลอกและเม็ดกระสุน ลูกซองให้ ส่วนหัวกระสุนจริงหรือส่วนประกอบอื่น ๆ ก็มีแผนที่จะซื้อเครื่องผลิต แต่คงเริ่มได้ที่ กำลังการผลิตน้อย ๆ ก่อน เพราะทิศทางการสั่งซื้อจากรัฐยังน้อย และเสียเปรียบเรื่องราคากับ ต่างประเทศ จึงยังไม่คุ้มที่จะลงทุนในขณะนี้” (ผู้ให้สัมภาษณ์ ข (นามสมมุติ), สัมภาษณ์, 19 มีนาคม 2560)

บริษัทของผู้ให้สัมภาษณ์ ก และ ข สามารถผลิตชิ้นส่วนกระสุนได้ทำให้สามารถลด ต้นทุนการผลิตได้ส่วนหนึ่ง และในอนาคตมีแผนที่จะซื้อเครื่องจักรที่ใช้ผลิตเพิ่ม เพื่อจะได้สามารถ ลดต้นทุนการผลิตได้มากขึ้น โดยเริ่มจากการผลิตจำนวนน้อย ๆ เนื่องจากบริษัทผลิตกระสุนใน ประเทศยังเสียเปรียบบริษัทผลิตกระสุนในต่างประเทศเรื่องราคา ทำให้ทิศทางการซื้อจากภาครัฐ ยังมีน้อย

ในส่วนของบริษัทของผู้ให้สัมภาษณ์ ค และ ง ยังไม่มีแผนที่จะซื้อเครื่องจักร หรือผลิต ชิ้นส่วนอื่นเพิ่ม เนื่องจากต้นทุนในการซื้อ การผลิตสูง

“ไม่มีครับ ทางบริษัทไม่มีแผนที่จะผลิตส่วนประกอบอื่น ๆ เพราะต้นทุนการผลิตสูงมาก ตอนนี้อยู่แค่หัวกระสุนสำหรับซ้อมยิงเท่านั้น” (ผู้ให้สัมภาษณ์ ค (นามสมมุติ), สัมภาษณ์, 25 มีนาคม 2560)

“ก็มีผลิตปลอกลูกปืนใหญ่ให้กับกองทัพเรือ ขนาด 30 37 105 ส่วนของบริษัทก็ผลิต ปลอกกระสุนปืนพก แต่ก็ยังไม่ใช้เครื่องจักรที่ทันสมัยมาก เพราะมีราคาสูง” (ผู้ให้สัมภาษณ์ ง (นามสมมุติ), สัมภาษณ์, 26 มีนาคม 2560)

4. โอกาสพัฒนาในเชิงพาณิชย์

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 4 คน เกี่ยวกับโอกาสพัฒนาในเชิงพาณิชย์ พบว่า ทุกคนให้ความเห็นที่ตรงกัน คือ “มีโอกาที่จะส่งกระสุนและส่วนประกอบของกระสุนที่ผลิต โดยบริษัทเอกชนในประเทศไปขายยังต่างประเทศ” แต่ต้องศึกษากฎหมาย ข้อบังคับขั้นตอนในการ ขออนุญาตส่งออก ระเบียบข้อห้ามในการจำหน่ายยุทธภัณฑ์ ตามพระราชบัญญัติ ควบคุมการ ส่งออกไปนอกราชอาณาจักร ฯลฯ ปี พ.ศ. 2495 รวมถึงเรื่องคู่แข่งที่อยู่ในกลุ่มประเทศอาเซียน

“มีโอกาสนะครับ แต่ก็ศึกษาข้อกำหนดว่าอะไรทำได้บ้าง ไม่ได้บ้าง” (ผู้ให้สัมภาษณ์ ก (นามสมมุติ), สัมภาษณ์, 19 มีนาคม 2560)

“มีแน่นอน แต่ต้องดูระเบียบข้อห้ามในการจำหน่ายยุทธภัณฑ์ให้กับประเทศใดบ้างแล้ว ก็ขั้นตอนในการขออนุญาตส่งออกที่สำคัญ ต้นทุนการผลิตของเราค่อนข้างสูง ทำให้ยากต่อการ แข่งขันกับบริษัทใหญ่ ๆ ของต่างประเทศ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ ข (นามสมมุติ), สัมภาษณ์, 19 มีนาคม 2560)

“มีครับ แต่ก็ต้องรอดูระเบียบหรือข้อกำหนดที่ชัดเจน และที่สำคัญเรื่องคู่แข่งที่อยู่ในกลุ่มประเทศอาเซียนเหมือนกัน เพราะเขาทำมานาน” (ผู้ให้สัมภาษณ์ ง (นามสมมุติ), สัมภาษณ์, 26 มีนาคม 2560)

“เคยนะครับ เคยได้ยินว่าจะอนุญาตให้ส่งขายไปยังบางประเทศในอาเซียน และพันธมิตรของไทยได้ แต่ก็คงเป็นแค่นโยบายสมัยก่อน ๆ ซึ่งก็เงียบไป เห็นตอนนี้ก็เริ่มมีข่าวว่าจะให้กลับไปขายได้ แต่ก็ต้องดูในรายละเอียดอีกที” (ผู้ให้สัมภาษณ์ ค (นามสมมุติ), สัมภาษณ์, 25 มีนาคม 2560)

ปัจจุบันผู้ผลิตมีความต้องการที่จะส่งออกอยู่แล้ว แต่ยังไม่มีความชัดเจนมารองรับ อีกทั้งเรื่องต้นทุนในการผลิตที่ค่อนข้างสูง เมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศ หากในอนาคตภาครัฐมีการส่งเสริมอย่างจริงจังตามแผนแม่บท ฯ ผู้ผลิตอาจมีโอกาที่จะส่งออกสินค้า เป็นการสร้างรายได้ให้กับประเทศชาติ อีกทางหนึ่งด้วย

ตอนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของบริษัทผลิตกระสุนภาคเอกชน

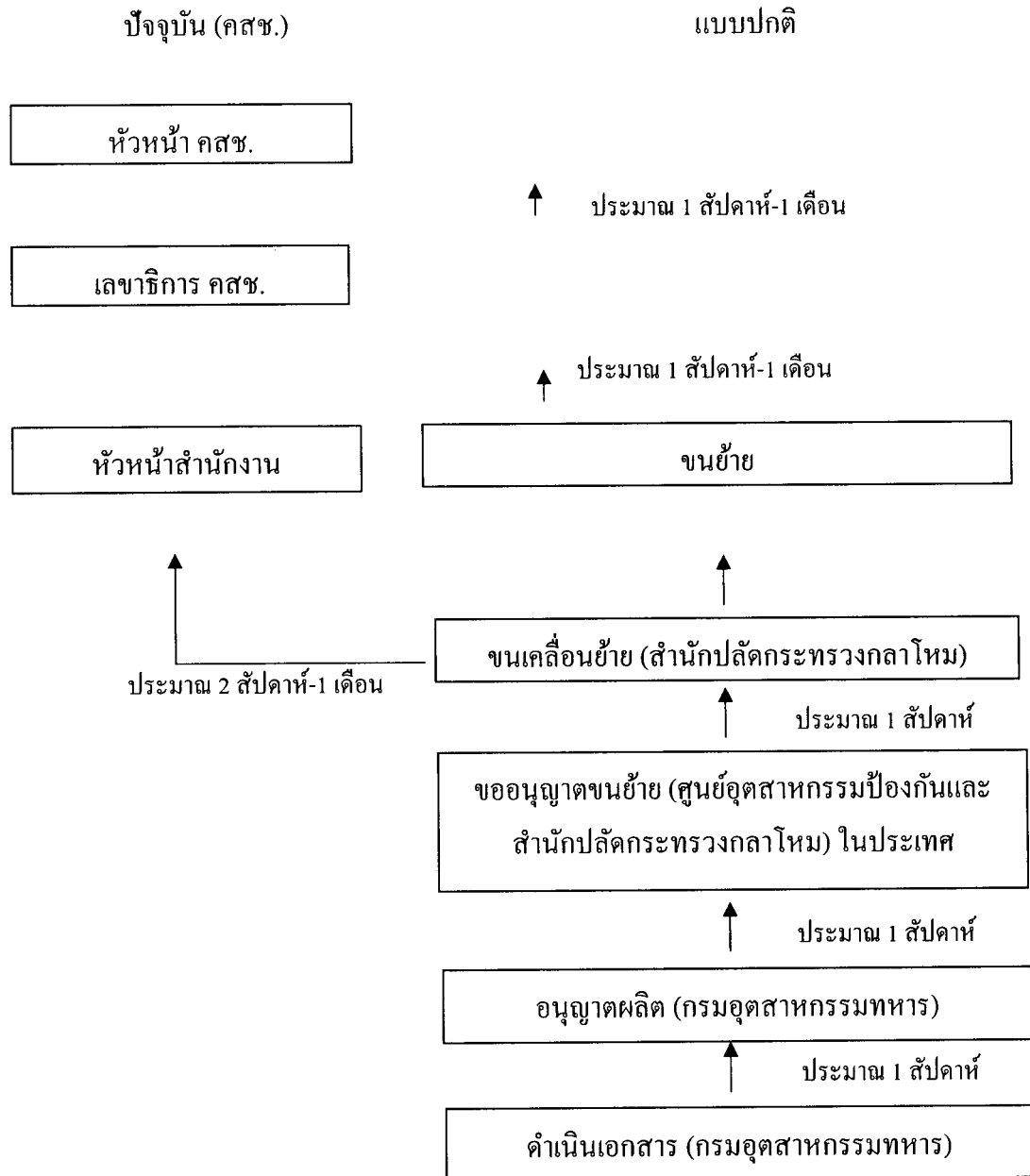
จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 4 คน เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของบริษัทผลิตกระสุนภาคเอกชน พบว่า มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน คือ “ระยะเวลาและขั้นตอนในการขออนุญาตดำเนินการต่าง ๆ” มีความยุ่งยาก ซับซ้อน และใช้เวลานาน ทำให้เกิดปัญหาในการบริหาร ที่ส่งผลกระทบต่อปฏิบัติงานและวางแผนการดำเนินการต่าง ๆ ในด้านของการผลิตพบปัญหาบ้างในการบริหารงาน เช่น บางครั้งวัตถุดิบหาค่อนข้างยาก ดังคำสัมภาษณ์ดังนี้

“ปัญหาส่วนมากเกิดจากระยะเวลาและขั้นตอนในการขออนุญาตดำเนินการต่าง ๆ ซึ่งบางครั้งระยะเวลาไม่สอดคล้องกัน เช่น บริษัทไม่สามารถ สต็อกสินค้าได้ในบางรายการ หากได้รับการจัดซื้อจากหน่วยงานภาครัฐมักเกิดปัญหาในระยะเวลาของการส่งมอบ ในขณะที่เดียวกันถึงแม้สินค้าบางอย่างสามารถผลิตได้ทันทีแต่ในหลาย ๆ ครั้งก็เกิดปัญหาจากระยะเวลาดำเนินการอนุญาตให้ขนย้าย แต่ตอนนี้ทาง คสช. ก็ได้ลดขั้นตอนของการอนุมัติขนย้ายแล้ว” (ผู้ให้สัมภาษณ์ ก (นามสมมุติ), สัมภาษณ์, 19 มีนาคม 2560)

“ปัญหาการบริหารหลัก ๆ เกิดจาก ขั้นตอนในการส่งของกับระยะเวลาในการขออนุญาต บางทีไม่สอดคล้องกัน คือ ส่งของแล้ว ระยะเวลาขนส่งชัดเจน แต่บางครั้งเมื่อของมาถึงแล้ว ใบอนุญาตหรือใบขนย้ายยังไม่เสร็จ เลยไม่สามารถเอาของออกมาได้ ทำให้เกิดปัญหา เพราะมีกรอบเวลาของการประมวลจากทางภาครัฐ ส่วนในเรื่องการผลิตมีบ้างที่เกิดปัญหา แต่ยังเป็นในอัตราส่วนที่น้อยถ้าเทียบกับการบริหาร ซึ่งทางบริษัทก็ได้เน้นในการตรวจเช็คทุกขั้นตอนการผลิต เพื่อให้เกิดข้อผิดพลาดที่น้อยที่สุด” (ผู้ให้สัมภาษณ์ ข (นามสมมุติ), สัมภาษณ์, 19 มีนาคม 2560)

“ปัญหาก็มาจากทางระยะเวลาและขั้นตอนในการขออนุญาต ส่วนในตอนนี้ทางภาครัฐก็ได้มีการแก้ไขบ้างแล้ว โดยการลดขั้นตอน และจำนวนเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจลงลายมือชื่ออนุมัติ คือในส่วนของ คสช. จากเดิมหัวหน้า คสช. ต้องลงนามด้วย แต่ตอนนี้เหลือแค่ระดับเลขาธิการ คสช. แล้วก็หลายครั้งที่วัดดุติบหายาก” (ผู้ให้สัมภาษณ์ ค (นามสมมุติ), สัมภาษณ์, 25 มีนาคม 2560)

“ปัญหาในการบริหารก็ไม่มีอะไรมาก มีแค่ระยะเวลาการขออนุญาตในเรื่องต่าง ๆ ไม่ว่าจะสั่งซื้อวัตถุดิบจนถึงการขออนุญาตขนย้าย” (ผู้ให้สัมภาษณ์ ง (นามสมมุติ), สัมภาษณ์, 26 มีนาคม 2560)

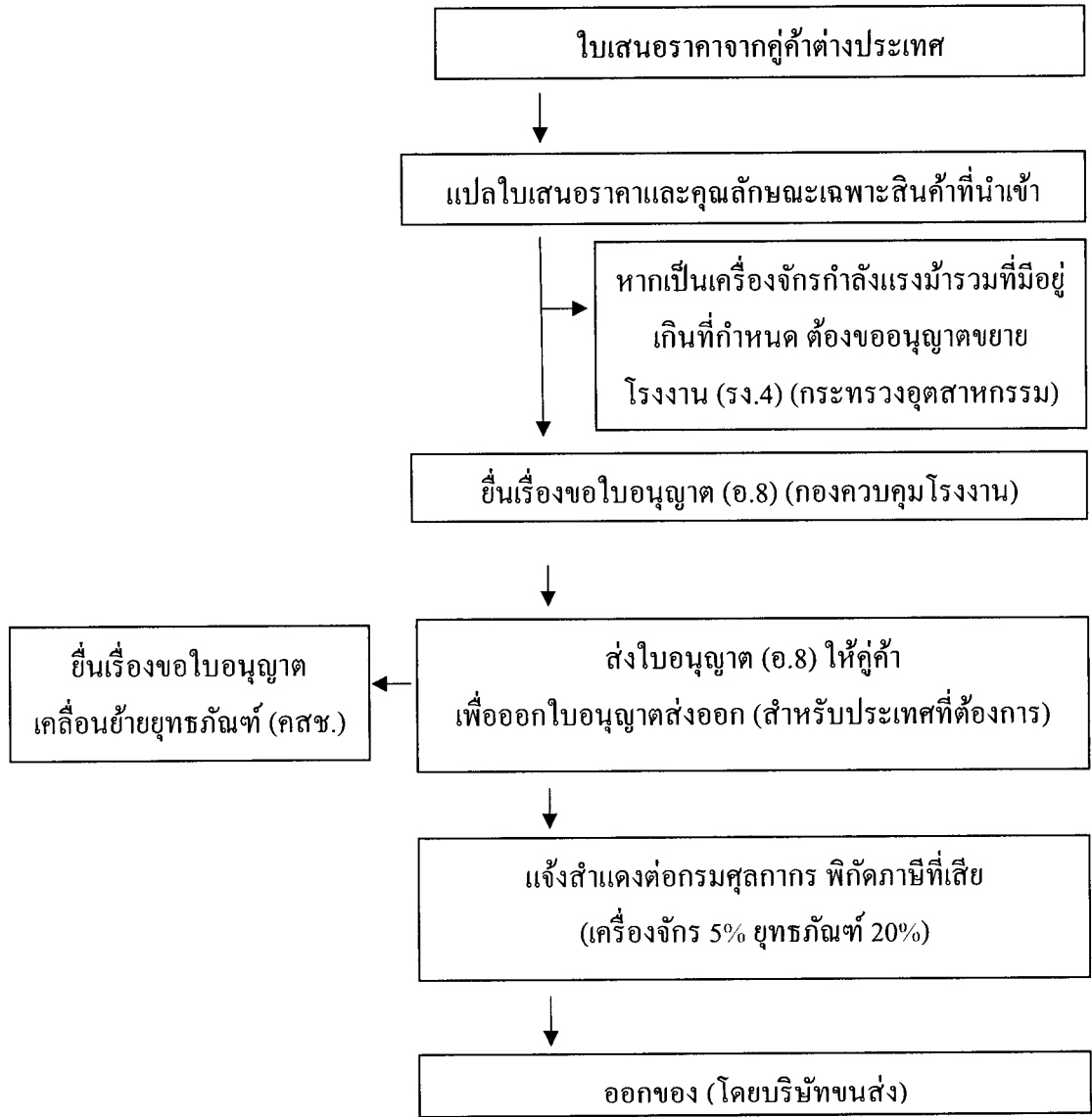

ภาพที่ 4 ขั้นตอนการขออนุญาตขนย้าย

เนื่องจากคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) มีมาตรการเกี่ยวกับการขนย้ายยุทธภัณฑ์ทุกประเภทซึ่งต้องได้รับอนุญาตจาก คสช. ก่อน จึงจะสามารถขนย้ายได้ โดยในสถานการณ์ปกติ หากได้รับอนุญาตจากกระทรวงกลาโหมแล้วก็สามารถทำการขนย้ายยุทธภัณฑ์ได้เลย แต่เนื่องด้วยสถานการณ์ที่ไม่ปกติ ทำให้ คสช. เพิ่มขั้นตอนในการขออนุญาตต่าง ๆ เพื่อความปลอดภัย ทำให้ระยะเวลาและขั้นตอนในการขออนุญาตต่าง ๆ ใช้เวลานานขึ้น เช่น การส่งวัตถุดิบจากต่างประเทศ บางครั้งระยะเวลาและขั้นตอนการขออนุญาตไม่สอดคล้องกัน คือ บริษัทจำเป็นต้องส่งวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตจากต่างประเทศ เมื่อส่งของแล้ว ระยะเวลาการขนส่งมีการกำหนดชัดเจน แต่ในบางครั้งเมื่อวัตถุดิบมาถึงในประเทศแล้ว ใบอนุญาตหรือใบขนย้ายยังไม่ได้รับอนุญาต บริษัทก็ไม่สามารถนำวัตถุดิบออกมาได้ ทำให้เกิดปัญหา อีกทั้งบริษัทไม่สามารถสต็อกสินค้าได้ในบางรายการ เนื่องจากมีระเบียบ ข้อกำหนดการเก็บวัตถุหรืออาวุธที่ใช้ในการผลิตอาวุธหรืออาวุธที่ผลิตขึ้นให้ เป็นไปตามมาตรการว่าด้วยการเก็บรักษากระสุนและวัตถุระเบิด พ.ศ. 2557 กำกับอยู่ หากขณะการประกวดราคาจากทางภาครัฐ มักจะเกิดปัญหาในระยะเวลาของการส่งมอบและขนย้ายอยู่บ่อยครั้ง เพราะขั้นตอนและการขออนุญาตต่าง ๆ ใช้เวลานาน ทำให้เกิดความล่าช้าในการปฏิบัติงานและวางแผนการดำเนินการต่าง ๆ ในปัจจุบันทางภาครัฐได้มีการแก้ไขปัญหาโดยการลดขั้นตอนการขออนุญาต และลดจำนวนผู้มีอำนาจลงนามในการอนุมัติ

ปัจจุบัน คสช.

แบบปกติ

ภาพที่ 5 การขออนุญาตนำเข้ายุทธภัณฑ์

ตอนที่ 5 แนวทางและข้อเสนอแนะของบริษัทผลิตรถจักรยานภาคเอกชน

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 4 ท่าน เกี่ยวกับแนวทางและข้อเสนอแนะ พบว่าทุกคนมีข้อเสนอแนะที่สอดคล้องกันในเรื่อง 1) การยกเว้นภาษีนำเข้าวัตถุดิบสำหรับผลิตรถจักรยานให้หน่วยงานราชการ 2) ปรับปรุงขั้นตอนและระยะเวลาในการขอใบอนุญาตต่าง ๆ นอกจากนี้ผู้ให้สัมภาษณ์ ข ได้มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คือ 3) อยากให้รัฐเข้ามาบรรเทาปัญหาที่แท้จริงของบริษัทผลิตรถจักรยานภาคเอกชน และช่วยหาแนวทางการแก้ไขในระยะยาวหรือออกกฎหมายบางตัว ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“คงต้องดูเรื่องการยกเว้นภาษีนำเข้าวัตถุดิบ สำหรับผลิตรถจักรยานให้หน่วยงานราชการ เพื่อให้ต้นทุนลดลง สามารถแข่งกับบริษัทจากต่างประเทศได้ ซึ่งกระสุนครบนัดที่นำเข้าจากต่างประเทศจะได้รับการยกเว้นภาษีครับ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ ก (นามสมมุติ), สัมภาษณ์, 19 มีนาคม 2560)

“น่าจะปรับปรุงขั้นตอนและระยะเวลาในการขอใบอนุญาตต่าง ๆ และยกเว้นภาษีนำเข้าวัตถุดิบสำหรับผลิตให้รัฐ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ ค (นามสมมุติ), สัมภาษณ์, 25 มีนาคม 2560)

“ก็คงมีไม่มากนักครับ แค่เรื่องระยะเวลากับขั้นตอนในการขออนุญาตดำเนินการต่าง ๆ แล้วก็เรื่องภาษีนำเข้าวัตถุดิบครับ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ ง (นามสมมุติ), สัมภาษณ์, 26 มีนาคม 2560)

“รัฐต้องเข้ามาบรรเทาปัญหาที่แท้จริง และช่วยหาทางแก้ไข ผ่อนปรนบ้างในระยะยาวหรือออกกฎหมายบางตัว จะทำให้ผู้ผลิตภายในประเทศ ผลิตสินค้าที่มีคุณภาพในต้นทุนที่ต่ำลงจึงจะสามารถสู้สินค้าจากต่างประเทศได้ เช่น การกำหนดหลักเกณฑ์การจัดซื้อให้เอื้อประโยชน์ต่อสินค้าที่ผลิตในประเทศให้มากขึ้นและยกเว้นภาษีนำเข้าวัตถุดิบ สำหรับลดการผลิตให้แก่หลวงแล้วก็ขั้นตอนในการขออนุญาตต่าง ๆ อยากให้กระชับและรวดเร็วมากขึ้น” (ผู้ให้สัมภาษณ์ ข (นามสมมุติ), สัมภาษณ์, 19 มีนาคม 2560)

สำหรับข้อเสนอแนะที่บริษัทผลิตรถจักรยานภาคเอกชนเสนอมากที่สุด คือ 1) การยกเลิกภาษีนำเข้าวัตถุดิบ เพื่อให้กระสุนที่ผลิตในประเทศมีคุณภาพเทียบเท่ากับต่างประเทศ บริษัทภาคเอกชนจำเป็นต้องซื้อวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตจากประเทศ เช่น ดินสังกะสี ปรอท หั่ว ชนวน ท้าย เป็นต้น ด้วยภาษีการนำเข้าที่สูงทำให้กระสุนที่ผลิตในประเทศมีราคาสูงกว่าต่างประเทศภาครัฐจึงเลือกที่ซื้อกระสุนจำนวนมากจากต่างประเทศ เพราะการซื้อกระสุนจากต่างประเทศไม่ต้องเสียภาษีนำเข้า ทำให้ภาคเอกชนเสียเปรียบในเรื่องราคาต้นทุนการผลิต 2) การปรับลดระยะเวลาในการขอใบอนุญาตต่าง ๆ จากรัฐบาล เช่น ใบอนุญาตในการขนย้ายวัตถุดิบ กระสุน รวมถึงปรับปรุงขั้นตอนให้กระชับและรวดเร็ว

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องบทบาท ปัญหา อุปสรรค และแนวทางที่เหมาะสมในการส่งเสริมอุตสาหกรรมป้องกันประเทศจากภาครัฐ: กรณีศึกษา บริษัทผลิตอาวุธภาคเอกชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาท ปัญหาและอุปสรรค รวมถึงแนวทางและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมบริษัทผลิตอาวุธกระสุนของภาคเอกชนในกิจการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ โดยเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) จำนวน 4 คน มีเกณฑ์ในการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) และแบบลูกโซ่ (Snowball sampling) เป็นการรวบรวมการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) นำผลสรุปผล วิเคราะห์ซึ่งมีรายละเอียดในการวิเคราะห์ในการนำเสนอ ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ 3 ประเด็น ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาบทบาทของบริษัทผลิตอาวุธกระสุนของภาคเอกชน 2) ปัญหาและอุปสรรคของบริษัทผลิตอาวุธกระสุนของภาคเอกชน 3) แนวทางและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมบริษัทผลิตอาวุธกระสุนของภาคเอกชนในกิจการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ โดยผลของการศึกษาสรุปได้ดังนี้ คือ

1. ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์ มีอายุระหว่าง 40-55 ปี มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 2 ปี เป็นผู้ที่มีความรู้ ความชำนาญในการบริหารงาน และมีอำนาจในการตัดสินใจภายในบริษัท ซึ่งตรงกับเกณฑ์ในการเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ผู้วิจัยกำหนด

2. บทบาทของบริษัทผลิตกระสุนภาคเอกชน

ในการวิเคราะห์บทบาทของบริษัทผลิตกระสุนภาคเอกชนนั้น แบ่งออกเป็น 3 บทบาท ได้ดังนี้

- 2.1 บทบาทสำคัญ

พบว่า บทบาทสำคัญของบริษัทผลิตกระสุนเอกชน คือ การผลิต และจำหน่ายกระสุนให้กับภาครัฐและภาคเอกชน โดยหน่วยงานภาครัฐเป็นกลุ่มลูกค้าหลัก เช่น กองบัญชาการกองทัพไทย กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมการปกครอง

กระทรวงมหาดไทย กรมราชทัณฑ์ กรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม เป็นต้น กระจุนที่แต่ละแห่งสามารถผลิตและจำหน่ายได้ คือ กระจุนปิ่นเล็ก นอกจากนี้มีเพียงหนึ่งบริษัทที่สามารถผลิตปลอกกระจุนปิ่นใหญ่ได้ ในการจัดซื้อของหน่วยงานต่าง ๆ มีสั่งซื้อโดยตรงจากบริษัท โดยมีใบสั่งซื้อหรือสัญญาซื้อขาย ซึ่งงบประมาณใบการสั่งซื้อจะเป็นงบประมาณพิเศษหรืองบที่เหลือจากงบประมาณตัวอื่น บุคคลที่สามารถสั่งซื้อได้นั้นต้องเป็นนายทหารหรือนายตำรวจที่มียศตั้งแต่พลตรีขึ้นไป และต้องเป็นหัวหน้าหน่วยเท่านั้น ส่วนข้าราชการพลเรือนต้องเป็นหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายจึงจะสามารถสั่งซื้อได้ โดยกระทรวงกลาโหมจะเป็นผู้พิจารณา และการประกวดราคาจากงบประมาณประจำปีของแต่ละเหล่าทัพส่วนใหญ่บริษัทต่างชาติจะชนะการประกวดราคาเกือบทุกครั้ง เพราะราคาต่ำกว่าของที่ผลิตในประเทศพอสมควร

2.2 บทบาทส่งเสริม

ทุกบริษัทไม่มีบทบาทส่งเสริม ไม่มีการผลิตและจำหน่ายอาวุธชนิดอื่นนอกจากกระจุน เพราะ กระจุนเป็นยุทธภัณฑ์ที่มีการจัดซื้อ และการใช้อยู่ตลอดเวลา มีขั้นตอนในการผลิต การหาซื้อวัตถุดิบ การประกอบรวม และการจัดเก็บที่ง่ายกว่ายุทธภัณฑ์ชนิดอื่น ทำให้บริษัทเล็กที่จะไม่ผลิตยุทธภัณฑ์ชนิดอื่น

2.3 บทบาทตามนโยบาย กฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้อง

บริษัทผลิตอาวุธภาคเอกชนอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงกลาโหม โดยกรมอุตสาหกรรมทหาร ซึ่งมีกฎหมาย ข้อบังคับที่ชัดเจน ทำให้บริษัทต้องปฏิบัติตามกฎหมาย และข้อบังคับที่กระทรวงกลาโหมกำหนดทุกขั้นตอน นอกจากกฎหมาย ข้อบังคับ กระทรวงกลาโหม ยังมีนโยบายที่ส่งเสริมอุตสาหกรรมป้องกันประเทศที่คณะรัฐมนตรีมีมติรับร่าง และออกเป็นแผนแม่บทอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ พ.ศ. 2558-2563 (มติคณะรัฐมนตรี, 2559) ปัจจุบันบริษัทอยู่ในขั้นตอนการศึกษาดำเนิน ซึ่งนโยบายนี้จะส่งผลดีต่อบริษัทผลิตอาวุธภาคเอกชนแน่นอนถ้ารัฐบาลทำได้จริง

3. จิตความสามารถในการผลิต

3.1 คุณภาพของกระจุน

พบว่า คุณภาพของกระจุนที่ภาคเอกชนผลิตในประเทศไม่แตกต่างจากคุณภาพของกระจุนที่ผลิตในต่างประเทศ ซึ่งกระจุนทุกประเภทที่ใช้ในกิจการกองทัพมีค่ามาตรฐานกลางที่ใช้อ้างอิงในการผลิตที่ชัดเจน ทำให้คุณภาพของกระจุนที่ได้มีความใกล้เคียงกัน การตรวจสอบคุณภาพทำโดยใช้คนสุ่มตรวจโดยเครื่องมือ ทำให้ซ้ำและบางครั้งอาจมีข้อผิดพลาด กระจุนที่ไม่ได้คุณภาพอาจจะออกไปถึงมือผู้ใช้ หลายบริษัทเห็นถึงความสำคัญที่จะต้องมีการตรวจสอบที่ทันสมัยจึงมีแผนที่จะจัดซื้อ

3.2 มาตรการความปลอดภัยในด้านการผลิตและขนย้าย

มาตรการความปลอดภัยกระทรวงกลาโหม ได้กำหนดมาตรการความปลอดภัยในด้านต่าง ๆ ไว้ชัดเจนซึ่งบริษัทต้องปฏิบัติตามทุกขั้นตอน ทั้งการผลิต และการขนย้าย มีการติดอุปกรณ์ติดตามด้วยระบบดาวเทียม (GPS) เพื่อคอยตรวจสอบการขนส่งกระสุนให้อยู่ในเส้นทางที่กำหนด อีกทั้งทุกบริษัทมีนายทหารและผู้ช่วยนายทหารที่มาจากกระทรวงกลาโหมมากำกับดูแลประจำอยู่ในแต่ละบริษัท

3.3 ขีดความสามารถในการผลิตชิ้นส่วนกระสุนและแผนการผลิตในอนาคต

หากบริษัทผลิตอาวุธภาคเอกชนสามารถผลิตส่วนต่าง ๆ ของกระสุนเองได้แทนจากต่างประเทศ จะสามารถลดต้นทุนในการผลิตได้ส่วนหนึ่ง ทำให้บางบริษัทมีแผนที่จะซื้อเครื่องจักรที่ใช้ในผลิตเพิ่ม เพื่อที่จะผลิตส่วนต่าง ๆ เอง แต่บางบริษัทไม่มีแผนที่จะซื้อเครื่องจักร หรือผลิตชิ้นส่วนอื่นเพิ่ม เนื่องจากต้นทุนในการซื้อ การผลิตสูง อีกทั้งทิศทางในการซื้อจากภาครัฐยังมีน้อย ทำให้บริษัทไม่กล้าลงทุน

3.4 โอกาสพัฒนาในเชิงพาณิชย์

พบว่า บริษัทผลิตกระสุนภาคเอกชนมีความต้องการที่จะส่งออกกระสุนไปขายยังต่างประเทศ แต่ปัจจุบันต้นทุนที่ใช้ในการผลิตกระสุนในประเทศค่อนข้างสูง เมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศ และยังไม่มีความหมายที่ชัดเจนมารองรับ หากในอนาคตภาครัฐมีการส่งเสริมอย่างจริงจังตามแผนแม่บท ฯ ผู้ผลิตอาจมีโอกาที่จะส่งออกกระสุนไปขายยังต่างประเทศ

4. ปัญหาหรืออุปสรรคของการดำเนินการบริหาร การผลิตกระสุนของภาคเอกชน

เนื่องจากคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ (คสช.) มีมาตรการเกี่ยวกับการขนย้ายยุทธภัณฑ์ทุกประเภทซึ่งต้องได้รับอนุญาตจาก คสช. ก่อน จึงจะสามารถขนย้ายได้ ทำให้บริษัทผลิตกระสุนภาคเอกชนมีปัญหาและอุปสรรคเรื่องระยะเวลาและขั้นตอนในการขออนุญาตดำเนินการต่าง ๆ ซึ่งมีความยุ่งยาก ซับซ้อน และใช้เวลานาน ทำให้เกิดปัญหาในการบริหาร ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานและวางแผนการดำเนินการต่าง ๆ โดยในสถานการณ์ปกติหากได้รับอนุญาตจากกระทรวงกลาโหมแล้วก็สามารถทำการขนย้ายยุทธภัณฑ์ได้เลย แต่เนื่องด้วยสถานการณ์ที่ไม่ปกติ ทำให้ คสช. เพิ่มขั้นตอนในการขออนุญาตต่าง ๆ เพื่อความปลอดภัย ทำให้ระยะเวลาและขั้นตอนในการขออนุญาตต่าง ๆ ใช้เวลานานขึ้น แต่ในปัจจุบันทางภาครัฐได้มีการแก้ไขปัญหาโดยการลดขั้นตอนการขออนุญาต และลดจำนวนผู้มีอำนาจลงนามในการอนุมัติ

5. แนวทางและข้อเสนอแนะของบริษัทผลิตกระสุนภาคเอกชน

5.1 การยกเว้นภาษีนำเข้าวัตถุดิบสำหรับผลิตกระสุนให้หน่วยงานราชการ

บริษัทผลิตกระสุนภาคเอกชนจำเป็นต้องซื้อวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตจากต่างประเทศ

เพื่อให้กระสุนที่ผลิตในประเทศมีคุณภาพเทียบเท่ากับต่างประเทศ แต่ด้วยภาษีการนำเข้าที่สูงทำให้ต้นทุนกระสุนที่ผลิตในประเทศมีราคาสูงกว่าต่างประเทศ บริษัทจึงต้องการให้รัฐบาลยกเลิกภาษีนำเข้าวัตถุดิบ เพื่อให้ราคาของกระสุนใกล้เคียงกันกับต่างประเทศ

5.2 ปรับปรุงขั้นตอนและระยะเวลาในการขอใบอนุญาตต่าง ๆ

ระยะเวลาและขั้นตอนในการขออนุญาตดำเนินการต่าง ๆ ซึ่งมีความยุ่งยาก ซับซ้อน และใช้เวลานาน ทำให้เกิดปัญหาในการบริหารส่งผลต่อการปฏิบัติงานและวางแผนการดำเนินการต่าง ๆ บริษัทผลิตกระสุนภาคเอกชนจึงต้องการให้รัฐบาลปรับปรุงขั้นตอน และปรับลดระยะเวลาในการขอใบอนุญาตต่าง ๆ จากรัฐบาลให้กระชับและรวดเร็ว

5.3 อวยกให้รัฐเข้ามารับทราบปัญหาที่แท้จริงของบริษัทผลิตกระสุนภาคเอกชน และช่วยหาแนวทางการแก้ไขในระยะยาวหรือข้อกฎหมายบางตัว

อภิปรายผล

1. จากผลการศึกษาบทบาทของบริษัทผลิตกระสุนภาคเอกชน พบว่า บทบาทของบริษัท คือ การผลิต และจำหน่ายกระสุนปืนขนาดต่าง ๆ ให้กับภาครัฐและภาคเอกชน จึงถือเป็นบทบาทสำคัญที่บริษัทยึดมั่นและจัดลำดับความสำคัญเป็นอันดับแรกขององค์กร สำหรับกลุ่มลูกค้า มีทั้งหน่วยงานของรัฐ และหน่วยงานภาคเอกชน บทบาทที่มีความสำคัญรองลงมา คือ บทบาทตามนโยบาย กฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้อง บริษัทผลิตกระสุนภาคเอกชนมีกฎหมาย ข้อบังคับ มาตรการความด้านความปลอดภัยต่าง ๆ ที่ชัดเจนที่ต้องปฏิบัติตาม เนื่องจากอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงกลาโหม โดยกรมอุตสาหกรรมทหาร ทั้งนี้บทบาทที่มีความสำคัญน้อยที่สุด คือ บทบาทส่งเสริม เพราะบริษัทผลิตอาวุธภาคเอกชนไม่มีการผลิต และจำหน่ายอาวุธชนิดอื่น มุ่งเน้นเพียงแค่ผลิตกระสุนขนาดต่าง ๆ เพราะ กระสุนเป็นยุทธภัณฑ์ที่มีการจัดซื้อ และการใช้อยู่ตลอดเวลา อีกทั้งมีขั้นตอนในการผลิต การหาซื้อวัตถุดิบ การประกอบรวม และการจัดเก็บที่ง่ายตลอดจนการขนส่งเคลื่อนย้าย การเก็บเข้าคลังที่สะดวก รวดเร็ว เมื่อเทียบกับยุทธภัณฑ์ชนิดอื่น ๆ สอดคล้องกับแนวคิดของ Nadel (1988 อ้างถึงใน พิทยา เพชรรัชนี, 2541) ที่แบ่งบทบาทออกเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ บทบาทสำคัญ คือ บทบาทที่ถ้าขาดส่วนนี้แล้วจะทำให้บทบาทของตำแหน่งผิดไป กล่าวคือ บริษัทผลิตกระสุนภาคเอกชนมีบทบาทสำคัญ คือ การผลิต และจำหน่ายกระสุนปืนขนาดต่าง ๆ ให้กับภาครัฐและภาคเอกชน บทบาทที่เป็นไปตามกฎหมาย และข้อบังคับที่ปรากฏอยู่อย่างชัดเจน กล่าวคือ บริษัทผลิตกระสุนภาคเอกชนต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับ มาตรการความด้านความปลอดภัยต่าง ๆ ตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด บทบาทส่งเสริม คือ บทบาทที่แม้จะขาดหายไป หรือไม่ได้แสดงบทบาทนี้ก็ไม่ทำให้บทบาทที่ต้องการแสดงผิดไป กล่าวคือ บริษัทผลิต

กระสุนภาคเอกชนสามารถผลิตอาวุธชนิดอื่นนอกเหนือจากกระสุนปืนได้ตามพระราชบัญญัติโรงงานผลิตอาวุธของเอกชน พ.ศ. 2550 แต่หากไม่ผลิตอาวุธชนิดอื่นก็ไม่ทำให้บทบาทหลักของบริษัทเปลี่ยนแปลงไป

2. จากผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคของบริษัทผลิตกระสุนภาคเอกชน พบว่าด้านคน เงิน วัสดุหรือวัตถุดิบไม่ปัญหาในการดำเนินงาน พบปัญหาเพียงเรื่องด้านการบริหารงานเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2534) ที่กล่าวว่า การบริหารงานเป็นปัญหาและอุปสรรคประเภทหนึ่งของการดำเนินงานนอกจากด้านคน เงิน และวัสดุหรือวัตถุดิบ ทั้งนี้ ปัญหาการบริหารงานดังกล่าวเกิดจากระยะเวลาและขั้นตอนในการขออนุญาตดำเนินการต่าง ๆ มีความยุ่งยาก และใช้เวลานาน เนื่องจากรัฐบาลมีการแบ่งหน้าที่ที่ซับซ้อน ทำให้มีขั้นตอนการทำงานมากขึ้น ใช้ระยะเวลาดำเนินการนาน ถ้าซ้ำบริษัทผลิตอาวุธภาคเอกชนจำเป็นต้องสั่งวัตถุดิบจากต่างประเทศ เพื่อให้กระสุนที่ผลิตมีคุณภาพและได้มาตรฐาน ซึ่งบางครั้งระยะเวลาและขั้นตอนการขออนุญาตไม่สอดคล้องกัน ทำให้เกิดปัญหาในการบริหารที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานและวางแผนการดำเนินการ

3. จากผลการศึกษาแนวทางและข้อเสนอแนะจากบริษัทผลิตอาวุธภาคเอกชน พบว่าต้องการให้ยกเลิกภาษีนำเข้าวัตถุดิบสำหรับผลิตกระสุนให้หน่วยงานราชการ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติโรงงานผลิตอาวุธของเอกชน พ.ศ. 2550 ซึ่งอาวุธที่จะอนุญาตให้เอกชนผลิตนั้นจะต้องผลิตสำหรับราชการทหารและตำรวจเป็นหลัก และราชการทหารและตำรวจจะต้องมีความต้องการในการจัดหาอาวุธเหล่านั้นด้วย ดังนั้น วัตถุดิบที่นำเข้ามาเพื่อผลิตยุทธภัณฑ์ให้ทางราชการ ควรได้รับการยกเว้นภาษีเหมือนกัน เพื่อให้ราคาของกระสุนที่ผลิตในประเทศใกล้เคียงกันกับต่างประเทศ ปรับปรุงขั้นตอนและระยะเวลาในการขอใบอนุญาตต่าง ๆ และภาคเอกชนอยากให้รัฐเข้ามาบรรเทาปัญหาที่แท้จริงของบริษัทผลิตกระสุนภาคเอกชน และช่วยหาแนวทางการแก้ไขในระยะยาวหรือข้อกฎหมายบางตัว ดังนั้นถ้ารัฐมีความตั้งใจที่จะสนับสนุนภาคเอกชนควรออกมาตรการต่าง ๆ ที่ช่วยเหลือผู้ผลิตทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เช่น ให้ทางราชการจัดซื้อกระสุนจากในประเทศ ให้มีสัดส่วนที่มากขึ้นและต่อเนื่องทางผู้ผลิตจะมียอดผลิตที่สูงขึ้นและแน่นอน หลังจากนั้นทางส่วนราชการที่เกี่ยวข้องอาจเข้ามาดูแลหรือประสานงานกับสถาบันการเงินที่อยู่ในกำกับดูแล ช่วยเหลือในเรื่องสินเชื่อ หากผู้ผลิตมีความต้องการจัดซื้อเครื่องจักรที่ทันสมัย มีอัตราการผลิตสูงขึ้น หรือจัดหาเครื่องผลิตส่วนประกอบอื่น ๆ ให้ครบวงจร เป็นการลดต้นทุนการผลิตไปได้อีกส่วนหนึ่ง สอดคล้องกับแผนแม่บทอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ ที่มีวัตถุประสงค์ให้หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องได้ใช้เป็นแนวทางในการวางแผนปฏิบัติการ อำนวยความสะดวกประสานงาน สนับสนุน และบูรณาการการดำเนินงานด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ ทั้งนี้

มาตรการที่จะให้ทางราชการซื้อของที่ผลิตในประเทศมากขึ้นนั้น จะต้องมีการยกเว้นภาษีให้กับวัตถุดิบที่นำเข้ามาเพื่อผลิตให้กับทางราชการเสียก่อน เพราะจะทำให้ราคากระสุนใกล้เคียงกับของต่างประเทศ งบประมาณที่รัฐต้องนำมาจ่ายในส่วนนี้จะได้ไม่สูงเกินไป

อีกทั้งรัฐบาลยังมีนโยบายที่ส่งเสริมอุตสาหกรรมป้องกันประเทศที่กระทรวงกลาโหมเสนอต่อคณะรัฐมนตรี และออกเป็นแผนแม่บทอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ พ.ศ. 2558-2563 จะเห็นว่าภาครัฐมีนโยบายที่จะส่งเสริมอย่างจริงจัง ทำให้ภาคเอกชนมีความมั่นใจกล้าที่จะลงทุนหรือซื้อเครื่องจักรที่ทันสมัยเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตให้ทัดเทียมกับต่างประเทศสอดคล้องกับงานวิจัยของนาวาอากาศเอกรัชชาติ พันธุ์ชาติ (2554) ที่ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการส่งเสริมอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของภาคเอกชนไทย ผลการวิจัยพบว่า การที่จะทำให้อุตสาหกรรมป้องกันประเทศดำเนินการให้เกิดความยั่งยืนต่อเนื่อง ก็จะต้องทำให้ภาคเอกชนมีความมั่นใจในการดำเนินนโยบายที่ต่อเนื่องจนภาคเอกชนกล้าลงทุน ซึ่งจะทำให้เกิดการพัฒนาเทคโนโลยีและเกิดการแข่งขันในด้านการตลาดขยายผลไปสู่เชิงพาณิชย์ในโอกาสต่อไป ทั้งนี้ยังเป็นการสนับสนุนและส่งเสริมให้ภาคเอกชนเป็นฐานการผลิตให้กับกิจการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศอย่างยั่งยืน

หากภาครัฐสามารถทำให้แผนแม่บทประสบความสำเร็จ เห็นเป็นรูปธรรม ก็จะทำให้ภาคเอกชนกล้าที่จะพัฒนาเทคโนโลยี รวมถึงการลงทุนอีกทั้งกระสุนที่บริษัทภาคเอกชนผลิตในประเทศมีคุณภาพใกล้เคียงกับกระสุนที่ผลิตในต่างประเทศ ในอนาคตจึงมีโอกาที่จะส่งออกกระสุนที่ผลิตในประเทศไปขายยังต่างประเทศ เพื่อขยายผลไปสู่เชิงพาณิชย์ในโอกาสต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาผู้วิจัยสรุปแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ควรมีการยกเว้นภาษีนำเข้าวัตถุดิบสำหรับผลิตกระสุนให้หน่วยงานราชการ เนื่องจากผลการศึกษาพบว่า ปัญหาเรื่องภาษีนำเข้าเป็นปัญหาหลักที่ทำให้กระสุนที่ผลิตในประเทศมีราคาสูงกว่ากระสุนที่ผลิตในต่างประเทศ ทำให้ภาครัฐเลือกที่จะซื้อกระสุนจากต่างประเทศเป็นหลัก เพราะการซื้อกระสุนจากต่างประเทศไม่ต้องเสียภาษีนำเข้า เพื่อให้กระสุนที่ผลิตในประเทศมีคุณภาพเทียบเท่ากับต่างประเทศ บริษัทภาคเอกชนจึงจำเป็นต้องซื้อวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตจากประเทศอย่างเลี่ยงไม่ได้ ทำให้ภาคเอกชนเสียเปรียบในเรื่องราคาต้นทุนการผลิต หากรัฐบาลยกเลิกภาษีนำเข้าวัตถุดิบสำหรับผลิตกระสุนให้หน่วยงานราชการ จะทำให้ต้นทุนในการผลิตถูกลงซึ่งสามารถแข่งขันกับราคาของต่างประเทศได้

1.2 ควรมีการช่วยเหลือจากสถาบันทางการเงิน หากภาครัฐมีความต้องการสั่งซื้อที่มากขึ้นและจัดซื้ออย่างต่อเนื่อง รัฐบาลควรมีการพูดคุยกับทางธนาคารในการปล่อยสินเชื่อให้กับบริษัทผลิตอาวุธภาคเอกชน เพื่อซื้อเครื่องจักรหรือเครื่องมือที่ทันสมัยเพื่อเพิ่มกำลังการผลิตและความแม่นยำในการตรวจสอบคุณภาพ

1.3 ควรพิจารณาทบทวนแก้ไขกฎหมายระเบียบและข้อกำหนดต่าง ๆ ให้มีความคล่องตัวในการร่วมดำเนินงานกับภาคเอกชนหรือเพื่อให้ภาคเอกชนสามารถทำการค้าแก่มิตรประเทศทั่วโลกได้

1.4 ควรมีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจนและต่อเนื่องเพื่อให้ภาคเอกชนเกิดความมั่นใจและเป็นการการันตีว่าภาครัฐจะอุดหนุนกระสุนภายในประเทศมากกว่าต่างประเทศ

1.5 ควรมีการพูดคุยกันอย่างจริงจัง ระหว่างรัฐบาลและเอกชนถึงปัญหา และความต้องการของภาคเอกชนที่ต้องการให้ภาครัฐช่วย

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

2.1 กระทรวงกลาโหมควรมีการนัดประชุมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมศุลกากร ภาครัฐ บริษัทเอกชน ฯลฯ เรื่องการยกเลิกภาษี เพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อยกนโยบายเพื่อยกเว้นภาษีนำเข้าวัตถุดิบสำหรับผลิตกระสุนให้หน่วยงานราชการ

2.2 รัฐบาลควรมีการพูดคุยกับสถาบันทางการเงิน เพื่อให้เกิดการส่งเสริมการลงทุนในบริษัทผลิตกระสุนภาคเอกชน

2.3 รัฐบาลควรพิจารณาทบทวนแก้ไขกฎหมายระเบียบและข้อกำหนดต่าง ๆ ให้มีความคล่องตัวในการร่วมดำเนินงานกับภาคเอกชนหรือเพื่อให้ภาคเอกชนสามารถทำการค้าแก่มิตรประเทศทั่วโลกได้

2.4 รัฐบาลควรกำหนดนโยบายที่ชัดเจนและต่อเนื่องเพื่อให้ภาคเอกชนเกิดความมั่นใจและเป็นการการันตีว่าภาครัฐจะอุดหนุนกระสุนภายในประเทศมากกว่าต่างประเทศ

2.5 รัฐบาลควรปรับลดระยะเวลาในการขอใบอนุญาตต่าง ๆ จากรัฐบาล เนื่องจากระยะเวลาและขั้นตอนในการขออนุญาตต่าง ๆ มีความยุ่งยากและใช้เวลานานส่งผลต่อการปฏิบัติงานและวางแผนการดำเนินการต่าง ๆ รัฐบาลควรลดขั้นตอนการขออนุญาตและปรับลดระยะเวลาในการดำเนินการให้สะดวกและรวดเร็วขึ้น

2.6 รัฐบาลและเอกชนควรมีการพูดคุยกันอย่างจริงจัง ถึงปัญหาที่บริษัทผลิตอาวุธภาคเอกชนเผชิญอยู่ และความต้องการของภาคเอกชนที่ต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือ

3. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

3.1 ควรมีการทำวิจัยเชิงนโยบายเพื่อเป็นการหาแนวทางการแก้ไขปัญหา ตลอดจนหาแนวทางที่สามารถเกิดขึ้นได้จริง เพื่อให้การช่วยเหลือและสนับสนุนจากภาครัฐใช้ได้จริงกับภาคเอกชน

3.2 ควรมีการศึกษหาแนวทางความร่วมมือต่าง ๆ ระหว่างภาครัฐและเอกชน เพื่อให้ทราบถึงทิศทางในการพัฒนาและแก้ไขต่อไป เพื่อให้บริษัทผลิตอาวุธภาคเอกชนสามารถเป็นฐานการผลิตในกิจการอุตสาหกรรมประเทศ

บรรณานุกรม

- กรมการอุตสาหกรรมทหาร. (2559). *ระเบียบกรมการอุตสาหกรรมทหาร ว่าด้วยการเก็บรักษา กระสุนปืนและวัตถุระเบิด พ.ศ. 2557*. เข้าถึงได้จาก <http://did.mod.go.th/กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน.aspx>
- กรมสรรพาวุธทหารบก. (2559). *แผนแม่บทอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ*. เข้าถึงได้จาก <http://www.ordnancerta.com/index.php>
- กระทรวงกลาโหม. (2559). *นโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม*. เข้าถึงได้จาก http://www.mod.go.th/Policy/Policy/policy-of-mod_57_th.aspx
- จารุพร เพ็งสกุล. (2545). *ความคาดหวังของผู้นำชุมชนต่อบทบาทนักพัฒนาในการส่งเสริมความเข้มแข็งแก่ชุมชน: พื้นที่การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชนเพื่อเผชิญปัญหาวิกฤตภาคใต้*. วิทยานิพนธ์พัฒนาชุมชนมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนาชุมชน, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ณรงค์ เส็งประชา. (2541). *มนุษย์กับสังคม (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. กรุงเทพฯ: โอ. เอส. พริ้นติ้ง เฮาส์.
- ณัฐพร ชินบุตร. (2547). *การรับรู้ในบทบาทหน้าที่และความต้องการในการพัฒนาตนเองของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตอำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ถนัด เดชทรัพย์. (2550). *การบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลไทยชนะศึก อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย ตามหลักธรรมาธิบาล*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- ทองอินทร์ วงศ์โสธร. (2544). *วิทยาลัยชุมชน: รูปแบบสถาบันอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานโครงการปฏิรูปอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ธิดา พาหอม. (2544). *องค์การและการจัดการ*. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- นันธิยา ศรีหรั่ง. (2553). *การมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต 2*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยอีสาน.

- นิตย์ ประจงแต่ง. (2548). *บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาลพบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.*
- บัณฑิต เนียมทันต์, พล.ท. (2542). *การพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ: ศึกษากรณีการปรับปรุง โครงสร้างการจัดหน่วยอุตสาหกรรมทหารของกองทัพไทย. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล, กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.*
- ประกอบ จันทศรี, น.อ. (2526). *การพัฒนากิจการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ. เอกสารวิจัย ส่วนบุคคล, กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.*
- ประเสริฐ แยมกลิ่นฟุ้ง, สุพัตรา สุภาพ, อมรา พงศาพิชญ์ และงามพิศ สัตย์สงวน. (2544). *สังคมและ วัฒนธรรม (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- ปรีชา สุวังบุตร. (2547). *ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความรู้ทัศนคติและการรับรู้บทบาทกับ การให้บริการหลักด้านสุขภาพจิตของเจ้าหน้าที่รับผิดชอบงานสุขภาพจิตในศูนย์สุขภาพ ชุมชน เขตสาธารณสุขที่ 6. วิทยานิพนธ์สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชา สาธารณสุขศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.*
- ผู้ให้สัมภาษณ์ ก (นามสมมุติ). (2560, 19 มีนาคม). ผู้จัดการทั่วไป. สัมภาษณ์.
- ผู้ให้สัมภาษณ์ ข (นามสมมุติ). (2560, 19 มีนาคม). กรรมการบริหารฝ่ายเทคนิค. สัมภาษณ์.
- ผู้ให้สัมภาษณ์ ค (นามสมมุติ). (2560, 25 มีนาคม). ผู้อำนวยการฝ่ายการตลาดและการขาย. สัมภาษณ์.
- ผู้ให้สัมภาษณ์ ง (นามสมมุติ). (2560, 26 มีนาคม). ผู้จัดการทั่วไป. สัมภาษณ์.
- พรเทพ ศรีชวงส์. (2553). *แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพน้ำพุร้อนธรรมชาติ สวนสาธารณะรักษะวาริน อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง. ปัญหาพิเศษ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551. (2551, 1 กุมภาพันธ์). *ราชกิจจานุเบกษา. หน้า 35-50.*
- พระราชบัญญัติโรงงานผลิตอาวุธของเอกชน พ.ศ. 2550. (2550, 4 พฤษภาคม). *ราชกิจจานุเบกษา. หน้า 1-16.*
- พระราชบัญญัติว่าด้วยอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง สิ่งเทียมอาวุธ พ.ศ. 2490. (2560). เข้าถึงได้จาก <http://www.kodmhai.com/error/H14/H-14.html>
- พวงเพชร สุรัตน์วิกุล. (2542). *มนุษย์กับสังคม (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.*

- พิทยา เพชรรักษ์. (2541). *บทบาทของคณะกรรมการการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมจังหวัด ในเขตการศึกษา 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.*
- มติคณะรัฐมนตรี. (2559). *แผนแม่บทอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ พ.ศ. 2558-2563.* เข้าถึงได้จาก <http://www.ryt9.com/s/cabt/2263744>
- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535. (2535, 31 มกราคม). *ราชกิจจานุเบกษา.* หน้า 14-39.
- รัชชาติ พันธุ์ชาติ, น.อ. (2554). *แนวทางการส่งเสริมอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของ ภาคเอกชนไทย. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรเพื่อความมั่นคง, คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542.* กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2553). *หลักการและเทคนิคการเขียนงานวิจัยวิทยานิพนธ์และรายงาน.* กรุงเทพฯ: โฟร์เพช.
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2545). *การบริหารหลักการทฤษฎีประเด็นทางการศึกษาและบทวิเคราะห์ องค์การศึกษาไทย (พิมพ์ครั้งที่ 3).* กรุงเทพฯ: พิมพ์พิสุทธิ์.
- ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร. (2545). *จิตวิทยาสังคม.* กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ศิริพร เจริญศักดิ์. (2556). *การศึกษาทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1. งานนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ, จำรัส ดั่งสุวรรณ และฐิติพงษ์ ธรรมานุสรณ์. (2522). *จิตวิทยาสังคม.* กรุงเทพฯ: ชัยศิริการพิมพ์.
- สนธยา พลศรี. (2545). *ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน.* กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2558). *แผนแม่บทอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ พ.ศ. 2558-2563.* เข้าถึงได้จาก http://www.cabinet.soc.go.th/soc/Program2-3.jsp?top_serl=99315958
- ลำเรียง กล้าหาญ. (2549). *สภาพการปฏิบัติงานตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์บริหารการศึกษา มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.*

สุธรรม ดุษดี. (2553). ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.

สุภา สกุดเงิน. (2545). ประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หลังการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล ในทัศนะของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน: กรณีศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

หลักเมืองออนไลน์. (2559). กระทบวงกลมใหม่กับการพัฒนาด้านการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ. เข้าถึงได้จาก <http://lakmuangonline.com/?p=2883>

เอ็มบีเอ แมกกาซีน. (2558). DTI จุดเริ่มต้นของเทคโนโลยีป้องกันประเทศ. เข้าถึงได้จาก <http://www.mbamagazine.net/index.php/must-read-3/2338-dti>

ภาคผนวก

แนวคำถามสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview)

1. บริษัทของท่านมีบทบาทอย่างไรในอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ (นอกจากผลิตและจำหน่ายกระสุน บริษัทของท่านทำอะไรอีกบ้าง)
2. บริษัทของท่านมีปัญหาหรืออุปสรรคในด้านการบริหาร การผลิตกระสุนอย่างไรบ้าง (ยกตัวอย่าง) และที่ผ่านมามีปัญหาดังกล่าวได้รับการแก้ไขอย่างไรบ้าง
3. ท่านคิดว่าคุณภาพของกระสุนที่ผลิตในประเทศเปรียบเทียบกับต่างประเทศเป็นอย่างไร สามารถทำให้กระสุนที่ผลิตในประเทศเทียบเท่า/ ดีกว่าต่างประเทศได้หรือไม่ อย่างไร
4. ท่านคิดว่ากฎหมาย นโยบายส่งเสริมต่าง ๆ ของภาครัฐมีผลต่อบริษัทของท่านอย่างไร
5. บริษัทของท่านมีมาตรการความปลอดภัยในด้านการผลิตและการขนย้ายอย่างไรบ้าง
6. ปัจจุบันบริษัทของท่านสามารถผลิตส่วนประกอบใดของกระสุนได้บ้าง และในอนาคตมีแผนจะซื้อเครื่องจักรเพิ่มหรือไม่ อย่างไร
7. ท่านคิดว่าในอนาคตมีโอกาสที่จะส่งออกกระสุนที่ผลิตโดยเอกชนไปยังต่างประเทศหรือไม่ อย่างไร
8. ท่านมีข้อเสนอแนะหรือแนวทางอย่างไร เพื่อให้ภาครัฐส่งเสริมบริษัทผลิตอาวุธภาคเอกชน